

Београдска омладина средњошколска и универзитетска у пуном јеку такмичења

Топле речи маршала Тита о Новој години и закључке са састанка Ш пленума Централног одбора УСАОЈ-а омладина читаве земље примила је к срцу. То је зов за окупљање свих омладинских снага за обнову порушене домовине. Позив да се активизирају сви конструктивни елементи. То је једини исправан пут да се земља што брже обнови и оспособи за нормалан живот.

Београдска средњошколска и универзитетска омладина, као и они најмањи, пионери, заузимају видно место у овом општем надметању. Одржане су многобројне конференције, расправљало се о многим актуелним проблемима, донети су многи корисни закључци. Сви они примили су извесне обавезе и заветовали се да ће их до идућег састанка пленума у свему испунити.

Омладина Прве мешовите гимназије дала је већ две хиљаде радних часова, а обавезала се да ће дати 12.000. После шест радних дана на савском мосту, приступила је рашчишћавању рушевина у просторијама бившег Аутосервиса. Овде ће бити смештена тракторска станица за Србију. Основано је осам друштва за учење, а према датом обавези треба да се организују још дванаест. Босанском крају Главицу послато је преко 400 књига.

Друга мешовита учитељска школа обавезала се да ће сви ученици завршити задружни и хигијенски курс, с тим да у време летњег школског одмора 90% оде на село у циљу хигијенског и културног просвећивања села и сеоске омладине. Исто тако да ће дати највећи број руководиоца рејонским организацијама. Иначе, ученици ове школе издају недељно зидне новине, као и „Литерарни лист“, а четврто годиште издаје стручни лист „Млади педагози“.

Омладина Седме мушке гимназије ставила је себи у задатак да одржава вождовачку трамвајску пругу да не би због снежних наноса дошло до застоја у саобраћају. С пролећа извршиће шумљивање два парка, а у великој пролећној акцији за оправку друма и пруге ангажоваће 70% ученика. Десеторица од њих посећују металостругарски курс.

Омладина Средње техничке школе с обзиром да на њој лежи велики задатак обнове, обавезала се да организује радни батаљон, који ће презети радове око оправке саме школске зграде и ђачке мензе, а на савском мосту да демонтира дрвену конструкцију. Затим да за потребе школе изради стотину столова и столица, да сиромашним ученицима обезбеди исхрану, одећу и обућу, као и да Шегртски дом, који је под њиховим старатељством, снабдевају пisaćим прибором и књигама. Исто тако обавезу летњу праксу посетити нашем саобраћају, мостовима и железничким радионицама.

Омладина Друге мушке гимназије обавезала се да ће дати 15.000 радних часова, да побољша општи успех ученика, да спречи изгреде ученика који ометају нормалан развој наставе, да једна дисциплинска комисија, образована од самих ученика, предузме потребне мере да се изостаци ученика од редовне наставе сведу на најмању меру, да се помоћ ђачким кухињама повећа од једног на два динара.

Студенти Медицинског факултета поставили су као главни задатак што интензивније учење по кружоцима. Затим да се поред стручног усавршавања, васпитавају и политички, нарочито да проуче лењинско-марксистичку теорију, као и да се ојачају једна хигијенска радна бригада са задатком да се стара о побољшању хигијенских услова у становама, школама и радионицама, у првом реду да се уреди круг факултета.

По свему се види да је и сва школска омладина београдска, поред радничке, озбиљно схватила и прихватила постављене јој задатке за ову годину. Она ће се надметати и борити за прва места. Ова застава на Првом конгресу била је додељена омладини Дрвара као најбољој, а на Другом конгресу омладини Лике, док ће на Трећем конгресу бити додељена оној омладини која постигне најбоље резултате у предконгресном такмичењу.

Велика акција чишћења Београда завршена је са успехом

Одлука ИНО-а о чишћењу Београда дошла је изненада и организационе припреме требало је извршити за непуну 24 сата, али самим тим успех акције је значајнији и већи, јер иако се још увек Београд не би могао сматрати потпуно чистим, ипак је на чишћењу ђубрета, шута и снега учињено много.

Омладини, радници и грађани Београда за четири дана и ноћи очистили су и изабацили из својих кућа, са улица и из фабрика више од 10 хиљада тона ђубрета.

И на овоме послу којим је помогнуто не само ИНО-у већ у првом реду грађанству Београда било је лепих примера самопрегора и ударништва. Омладини су предњачили као и увек до сада јер то је њихова дужност. Синдикалне подружнице свих београдских предузећа извеле су целокупно своје чланство, тако да су радници и ударници за машинама показали да то остају и на другим, исто тако корисним пословима.

Грађани Београда помогли су са своје стране акцију, али њихово учешће у раду није било онакво какво би могло бити, јер по броју успелних далеко изостају за синдикалним подружницама и омладинцима.

Скоро у свим рејонима примењено је да служба камиона није била организована тако да омогући што ефикасније чишћење. Узрок овоме је, свакако, недовољан број камиона и возила а и кратко време за које је организована ова транспортна служба.

У раду нису учествовали само грађани и радници Београда. Радили су и људи који су се тренутно затекли у граду. Тако су бродари и службеници Речне пловидбе, који се због обуставе саобраћаја налазе на зимовнику „Дунавац“, узели учешћа у раду поставивши себи задатак да очисте шут испред Радничке коморе.

Да би слика целокупног рада на чишћењу била јаснија прегледајмо радове по појединим рејонима.

У првом рејону камиони су извршили око 500 тура и пренели око 1750 тона ђубрета. У чишћењу је узело учешћа око 6.000 људи дневно. На раду су се истакли омладинци Прве мушке, Четврте женске и Средње техничке школе очистивши заједно око 750 тона шута и ђубрета.

Обилићев Венац потпуно је очишћен од шљакe и ђубрета. Од синдикалних подружница учешће у раду узеле су подружнице Завода за израду војне одеће, Хипотекарне банке, трикотаже Дунав и Државног транспортног предузећа.

Ударништво у раду истакао се нарочито Филип Вигљевић, шофер, који је радио 49 сати без одмора. Затим кројач Иван Андоновић и обућар Илија Божовић.

У Другом рејону радио је на чишћењу 41 камион. Камиони су направили око 330 тура. Поред овога, 35 запрежних возила направило је око 84 туре. Од синдикалних подружница учествовали су у чишћењу Рогожарски са радништво и омладином у ноћној смени, Кланаца, Савез набављачких задруга, фабрика „Ната“, „Бата“ и „Политика“ са својим камионом. Шегрти су очистили свој дом у Хилендарској улици. Студенти Шумарског факултета такође су узели учешћа

у овој акцији. Поред ученика Друге мушке и Друге женске гимназије, који су радили веома пожртвовано у чишћењу је узело учешћа око 3.800 грађана. У Трећем рејону 2.500 омладинаца и 10 синдикалних подружница уз помоћ 20 камиона узело је пуног учешћа у акцији. У раду су се истакли омладинци

Успех чишћења у Петом рејону

У Петом рејону организација рашчишћавања спроведена је заједничким учешћем свих масовних организација. И право је задовољство чути извештаје, у којима се руководиоци група истицали предано залагање појединаца и читавих екипа, као што су примери Марка Марјановића, члана НО, Бранка Ђаковића, службеника НО, Савва Докића и Риста Петковића, шофера, Младена Загорца и Зорипе Штркаљ, омладинца, Аце Кузмановића и Дарке Ђорђевић, активиста Фронта и АФЖ-а, који су у овој акцији, сваки независно, имали преко 40 часова непрекидног рада. Затим група, четири омладинца који су натоварили шутом камион од пет тона за 25 минута, а истоварили за 10, омладинске екипе Шесте мушке и Треће женске гимназије, омладина Звездаре и активисткиње АФЖ-а другог насеља, и др.

Радни елан захватио је у овој акцији највећи број омладине Петог рејона, велики број жена и добар део фронтваца. Цео посао био би већ другог дана завршен, само да је било довољно камиона. И ноћни рад, за који су се ангажовале групе свих ових организација, није могао бити спроведен у потпуности, јер су многи шофери одбили да раде и ноћу, а смену нису добили. Пример шофера Саве Докића, који је радио непрекидно 43 часа, није усамљен, али је с друге стране било и таквих шофера који су ометали успех акције, непотребним задржавањем и изговором да кола нису у реду, да свејиче не ваљају, и т. сл.

Треба похвалити омладинце из

Друге мешовите учитељске школе, који су дали 1.000 радних часова и средњешколци из Четврте мушке гимназије. Шестдесетогодишњи радник Белсана Никола Маринковић показао је да су и старији грађани озбиљно схватили значај акције. Он је радио без престанка пуна 22 сата.

Успех чишћења у Петом рејону

Шесте мушке гимназије који су имали преко 2.000 радних часова на изношењу шута. Иза њих не изостају ни омладинке из Треће женске гимназије.

Треба истаћи иницијативу Марка Марјановића и других активиста шестог насеља, који су изнетим шутом из центра рејона, насули пут испод Звездаре у свом насељу, у дужини од 280 метара, обављајући тиме истовремено два посла.

М МИЛИЧКОВИЋ

Омладина I рејона чисти улице

Омладина Чукур-чеме из I рејона, позвала је на такмичење омладину Дорћола, одлучивши да ради и дан и ноћ.

Долазим на ноћну смену. Смех и весели узвици чују се већ издалека. — Знаш ли да смо бољи од Дорћола за седам тура?, дочекују ме. Посао се наставља и камион је ускоро пун. Ноћ је свежа и ведрa, али Београђани не спавају. Скоро нису улице Београда биле тако живе и пуне веселе омладине. Наш камион јури низ улицу и са њега се ори песма: »Птице се селе на југ«. Већ смо код подвожњака и ускоро стигосмо до циља. Мрачно је, али се ипак недалеко од нас назире један камион који је спреман да крене на траг. У то стигосмо још неколико камиона и настаје довикивање:

— Из ког сте рејона?, колико сте тура данас начинили? Е, ми смо бољи од вас за три туре!

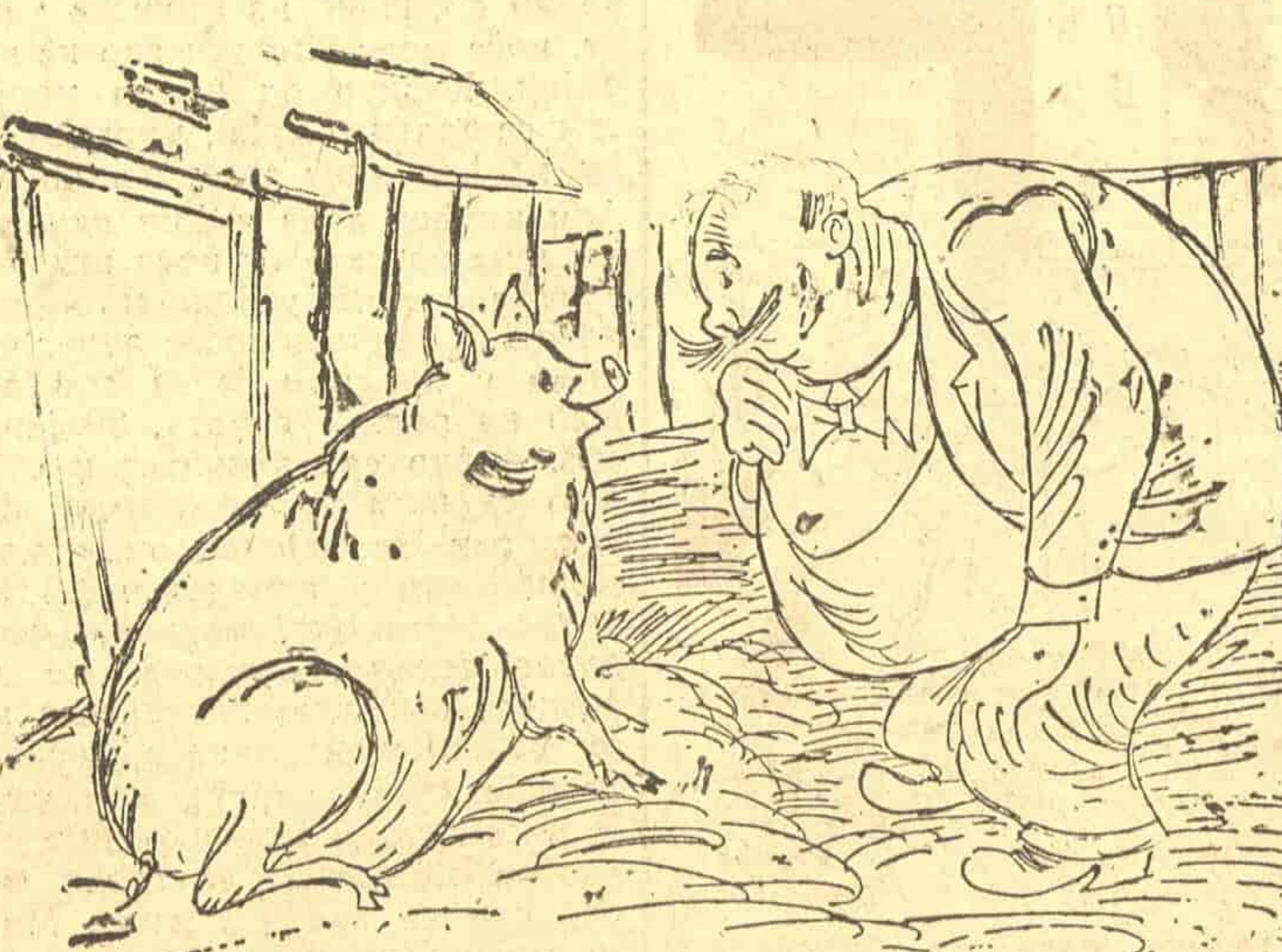
Ђубре смо за трен ока изабацили, па кречемо на траг. Улице су пуне радних грађана и омладине. Стижемо у Симићу улицу где је рад у пуном јеку и поред тога што је близу поноћ. Ево другова из Хипотекарне банке, који нам помажу.

Чисти се улица по улица. Рад траје непрекидно и за неколико дана Београд ће бити чист, захваљујући свесности његових грађана.

Б. Бојовић

дописник из Јевремуве улице I рејон

Дијалог по одузимању земље

— Сви ме пред судом нападају, а ти си ми сведок да нисам никад гладна била!

ШИСМА
Мешовити

Пример станодавцима

Студенти су ове године имали много тешкоћа око налажења станова а многи који су станове добили имају муке са својим станодавцима. Мене је као студента примио на стан Едмунд Турнај, Дравска 16, и поред тога што има два сина студента а целу породицу издржава од пензије. Ма да се налазе у тешком материјалном положају, моји станодавци су категорички одбили да приме на шта на име кирије, изјавивши да би то за њих била увреда. Поред тога што сам добио стан, обезбеђено ми је учење у топлим просторијама, прање и крпљење веша а врло често моји станодавци задрже ме скоро присиљно и на ручку или вечери.

Сматрам да овај пример треба истаћи да би утицао на оне станодавце студената који, и поред тога што примају закупнину за стан, сматрају ово за терет.

Миодраг СТОЈАНОВИЋ
студент

НЕСОЦИЈАЛНИ СТАНОДАВАЦ

Дужност сваког човека је да помогне сваком околно колико му је то могуће. Једном културном човеку ово не би требало да се подвучи, поготову данас кад живимо у добу поштовања човека.

Међутим, има људи који неће или не схватају време у коме живе, Њихово опхођење са околним је тако да заслужује јавну критику и осуду.

Такав је случај господина Савковића, адвоката из Таковске улице бр. 9/IV спрат. Како је уживао тробојни стан, Отсек за станове II рејона сместио је једну другарицу у собу и претсобље његовог стана.

Г. Савковић забрањује тој другарици да узима воду из његове кујне, него она мора да силазе у приземље за воду и онда да се пење опет на четврти спрат са теретом.

Што је за осуду — другарица, која је жртва г. Савковићевих забрана, налази се у другом стању и питање је дана када ће се породити.

Да ли је овде потребан неки коментар? Ово сигурно није усамљен случај Крајње је време да и овакви појединци схвате да ово опхођење не претставља врлину него је једна од наружних појава несоцијалности.

М. ПЕШИЋ

ИЗ НАСЕЉА НОВИ БЕОГРАД

Наше насеље раздваја од Београда само Сава, а од Земунa смо далеко читавих 5 километара, па ипак припадамо Земуну, а не Београду. Услед тога становници насеља су приморани да за сваку ститицу одлазе у Земун и да губе по пола дана у обављању послова, док би све то много брже обављали ако би били припојени Београду. Поред тога, вешта станица запослена је у установама и предузећима Београда. Услед тога на својој конференцији грађани су донели једногласну одлуку да пошаљу неколико својих претставника у ИНО Београда који ће тражити да се насеље »Нови Београд« прикључи београдском III рејону.

Секретар Градског ИНО примио је наше делегате, слушао их и обећао да ће иницијативу грађана на седницу, а ми се надамо да ће се нашим оправданим жељама изаћи у сусрет.

Благоје ДЕДИЈЕР,
дописник насеља
»Нови Београд«

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА ПРЕДЛАЖУ...

Канал - легло заразе

Канал за извлачење грађе стругаре Прометне банке легло је заразе и ширења разних епидемија, како за раднике и њихове породице, тако и за цео Београд. То је вештачки грађев канал у који се уносе шлепови и славонови са грађом из Дунава. Поред самог канала налази се заробљенички логор, а непосредно уз канал подигнути су логорски клозети, тако да нечистоћа из њих иде директно у канал а некад остаје и по бедним канала.

До скоро, радници су сами извлачили из канала грађу, која је сва била испрљана од нечистоће, а потом су је прерађивали у стругаре. Сада је то унеколико олакшано пошто се извлачи тракторима. Али како трактори троше много бензина а летос ће сгинути више грађе, мораће поново радници сами кроз канал и извлачити сву грађу.

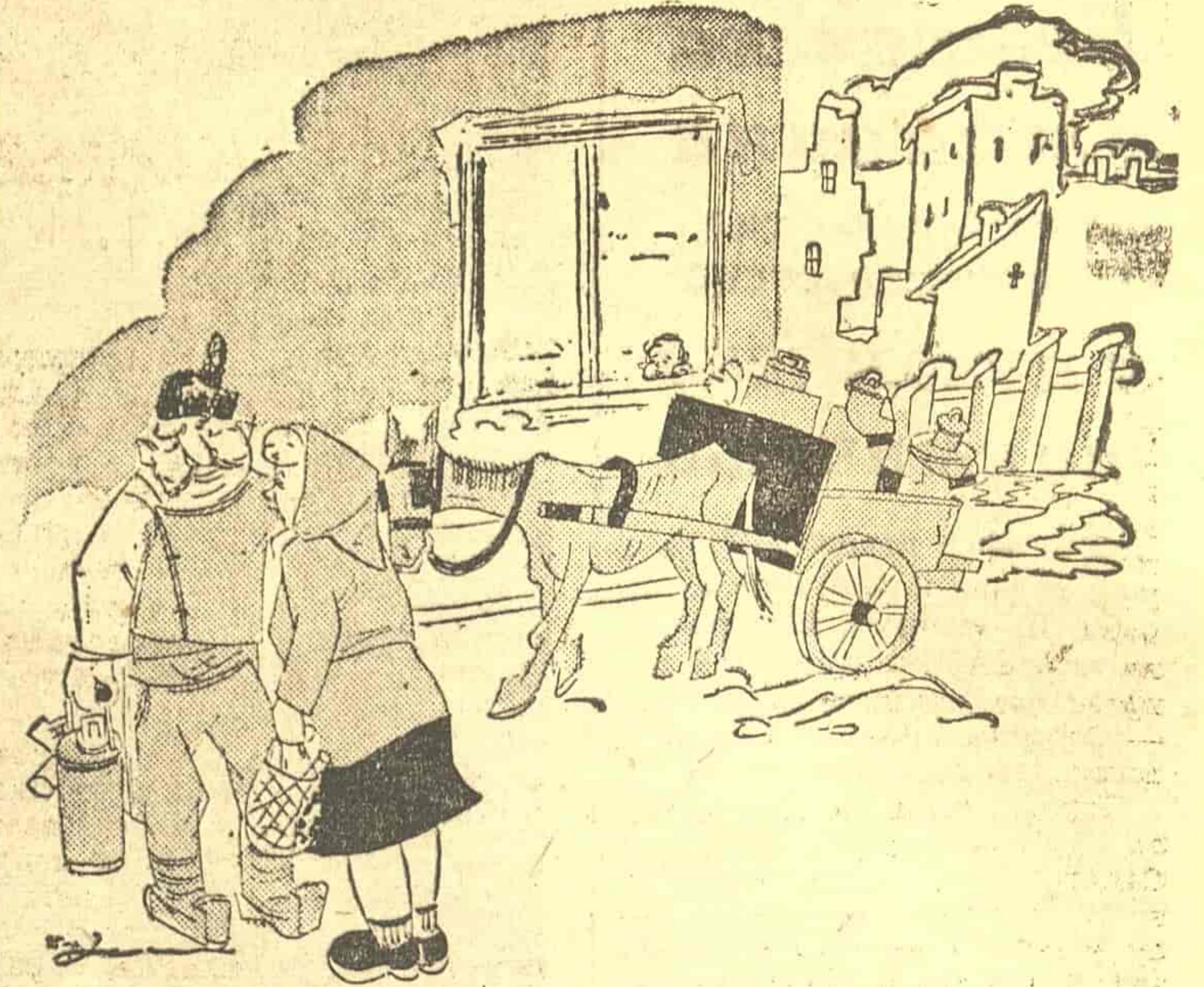
Поред тога обичај је да се иверје и коре са трупаца дају радницима да њима испрљају у својим кућама. Може се замислити какву опасност то претставља за раднике и њихове породице, а нарочито шта би произишло ако би се у логору појавила нека епидемија.

Но, поред опасности од епидемије, постоји још једна незгода — у пролеће се неће моћи радити ни због сирача, а све се то може отклонити са мало добре воље управе логора. Помоћу заробљеника који ту логорују могли би се парадити клозети с друге стране који би били спроведени директно у Дунав.

Сазнао сам да је управа стругаре неколико пута интервенисала код надлежних у логору али без успеха. Стога би било потребно да здравствени отсек ИНО интервенише и ово мало ч опасност у интересу радника и целог Београда, ошкани.

Др Божидар ЈОВАНОВИЋ, лекар

ДВА МЛЕКА

— Како, хоћу ли максимално млеко или оно друго? — Па тако! У моме млеку по максималу има максимално воде...

КРОЗ БЕОГРАД

БЕОГРАД КОЈИ РАДИ и Београд који разговара

Радници „Октобарске слободе“ за своје предузеће

Неколико стотина радника окупило се 28 јануара у текстилном предузећу „Октобарска слобода“.

Радници су били свесни да сви подједнако носе кривицу због несреће која се догодила.

— Другови, за паљевину која се десила криви смо сви, али зато нека нам то искуство послужи да још чвршће збијемо своје редове.

У понедељак 11 овог месеца, 13 дана по пожару, Одељење конфекције поново ће да проради.

Данас радници текстилног предузећа „Октобарска слобода“ будно паже да се подли и подмуки непријатељи народа и радничке класе не увуку у предузеће.

Радници свих осталих београдских предузећа треба да користе искуство својих другова из „Октобарске слободе“.

Неколико неспроврених поступака према шегртима

„Борба“ је недавно писала о потреби заштите шегрских омладинца, као о једној од првих дужности и синдикалних функција организација.

Када сам од руководиоца трикожаке „Илије Јокића“ тражио да прими за шегрца једну омладинку одбио је да је прими одговориши: „Шегрца је губити време са женском децом, јер за њих је само варијача“.

Поред бирократских поступака, постоје и многи пословни — нарочито стигне занатлије — који своје шегрте експлоатишу.

Стругање и звекот шмова. Разбијање леда. Смех, песма, доживљаје. Четири дана и четири ноћи. То грађани Београда, а највише његова омладина, чисте свој град.

Сусрећу се камioni. Поздрављају се омладинци и омладинке. Бруји град. У њему је некако домаћински. Као кад се спрема кућа пред пролеће.

— Ни хладно није никоме. Образи су црвени. Поздрављају се суседи, замењују лопате за пијуче. Шале се:

— Уместо виског спорта, за нас старе...

Тако на улици. Тако у свим улицама, у свим рејонима Једни раде, други журе својим послом, јер је пре подне. Радни дан.

У подвостачарици на углу је полуирак. И ако је до подне, нашло се света. Тапло. Мирис печива.

За малим столовима тихо тече разговор. При отварању врата чује се звекот лопата и гласно доживљаје. А онда поново полугласне речи и дим страних цигарета.

— Здраво другови, како иде посао? — Боље него пре, одговарају сви и настављају да замажују лиушима и разобијају лед на колосеку.

— Ере, смрзли смо се на овој кошави, додаје један и дува у шаке. — Него, што о нама нико ништа не пише?

— Шта да пишемо? — Како, шта? Па зар смо ми мало урадили? Нећемо да потпунојемо ничији рад, али ти барем знаш каква ми посао обављамо. Нема нас — нема трамвајског саобраћаја.

— Добро, рећи ћу им. А сад, здравно! — Чекај, немој да идеш. Ти знаш да је прошле недеље цео Белград радио за нашу Партију. Било нас је 1700 радника и службеника и било ми мало изд је „Политика“ писала о томе. Него, криво ми је, што и нас нису поменули. Ти знаш каква је страшна кошавица дувала у недељу, па ипак смо сви до једног дошли добровољно да радимо. За свог рођеног оца не бих радио по тој кошави, али за Партију сам дошао. Не зато што сам мислио да ће о томе да пишу новине, већ зато што је то моја Партија. Само ми је криво, кад су писали о другима што нису писали и о нама. А радници смо уздржани. Наши швајцери су за 8 сати изварили и окривљени по оној кошави 12 метара кривина на Славији. И нико ништа о томе. Ето, о томе река пишу. Нека чују Београђани да нас 70 одржавамо 48 километара трамвајске пруге. И још нешто: кад се на пролеће пусти тројка до Топчидера, кад проради двојка до пристаништа, нека сви знају да смо то ми урадили. Право да ти кажем, друже Апо, ми се сви радујемо кад пише нешто похваљиво о нама.

— Добро, другови, покушаћу да напишем ово што сте ми ви рекли. А у

— Купила сам онај сат што сам ти причала... Тамо, у радњи са антиквitetима... Божанствен је! Четири стуба обавијена лозом са пет листа. Свасим лепо парче... Душу дало за мој камин! Већ петнаест га дана желим Решавала сам се да ли да поправим водоводе цени стану у сутерену или... И морала сам, кажем ти...

— Докле ће ова вода?... Мран те из куће да изиђеш... Да није за чист ваздух... Опет ћутање, а онда, полугласно: — А шта кажеш, — шта ово гува сваки дан?

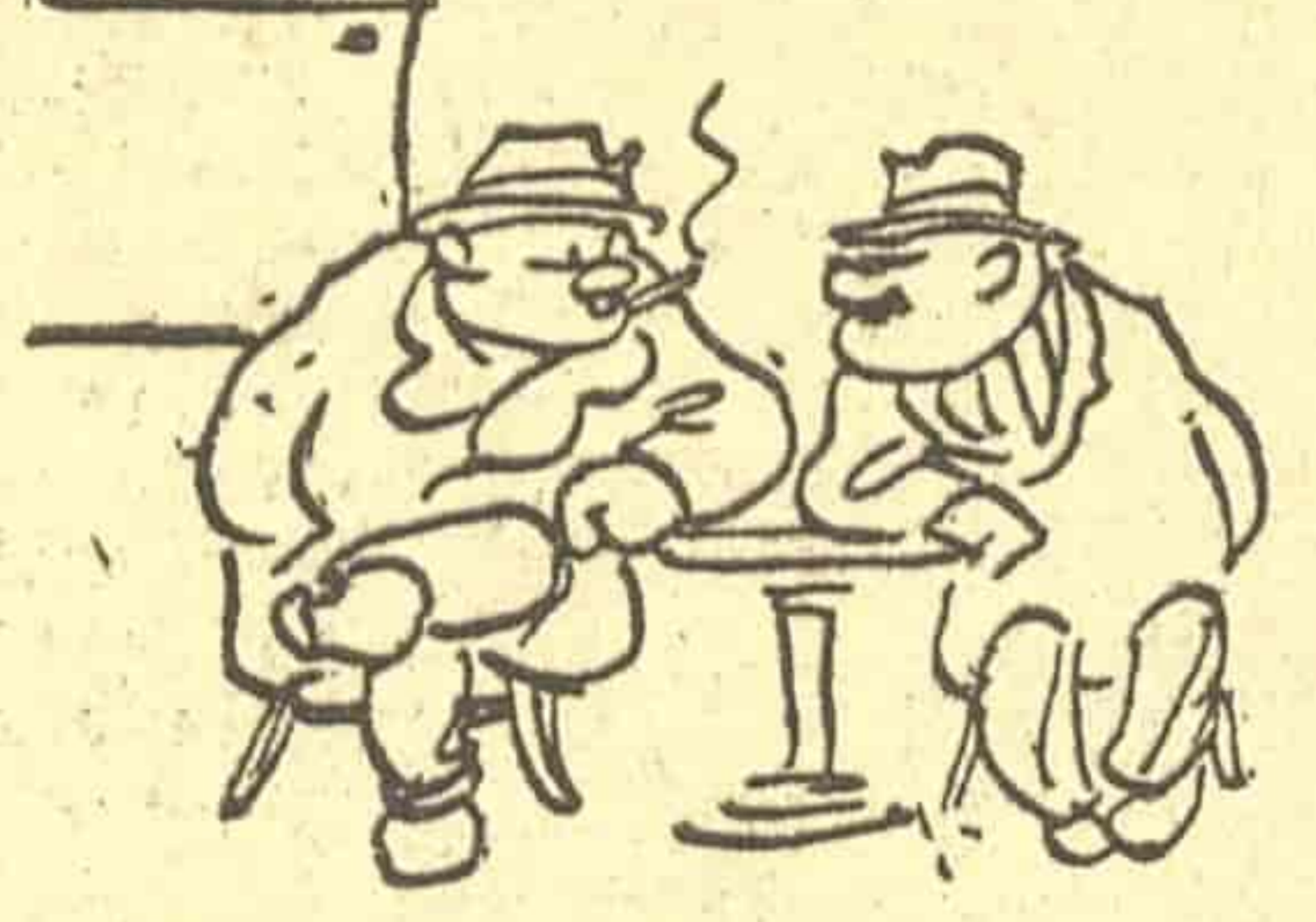
— Већ би ја велика злочица, они, да им то нешто ваља... А чим ћуте, не ваља за њих... — Ја шта. Не седи се ми онамо скрштених руку...

— Једна средњошколка од једном се зајадурла. Оставаља пољу са доручком: — Извините што се мешам, али то се развија лед на Дунаву да би се сачували кесони за мост...

Одједном, после тих речи, — тишина. Мала, кочопера средњошколка унутра је подвостачарици. Она гледа на сат, плаћа и одлази.

— А кроз отворена врата, са улице, допире свежина, смех, стругање лопата, живот Београда.

Јулија ЛАЗАРЕВИЋ

— Уместо виског спорта, за нас старе...

— Аук, што је врућина! — Кад се ради нема зиме...

Тако на улици. Тако у свим улицама, у свим рејонима Једни раде, други журе својим послом, јер је пре подне. Радни дан.

У подвостачарици на углу је полуирак. И ако је до подне, нашло се света. Тапло. Мирис печива.

За малим столовима тихо тече разговор. При отварању врата чује се звекот лопата и гласно доживљаје. А онда поново полугласне речи и дим страних цигарета.

— Здраво другови, како иде посао? — Боље него пре, одговарају сви и настављају да замажују лиушима и разобијају лед на колосеку.

— Ере, смрзли смо се на овој кошави, додаје један и дува у шаке. — Него, што о нама нико ништа не пише?

— Шта да пишемо? — Како, шта? Па зар смо ми мало урадили? Нећемо да потпунојемо ничији рад, али ти барем знаш каква ми посао обављамо. Нема нас — нема трамвајског саобраћаја.

— Добро, рећи ћу им. А сад, здравно! — Чекај, немој да идеш. Ти знаш да је прошле недеље цео Белград радио за нашу Партију. Било нас је 1700 радника и службеника и било ми мало изд је „Политика“ писала о томе. Него, криво ми је, што и нас нису поменули. Ти знаш каква је страшна кошавица дувала у недељу, па ипак смо сви до једног дошли добровољно да радимо. За свог рођеног оца не бих радио по тој кошави, али за Партију сам дошао. Не зато што сам мислио да ће о томе да пишу новине, већ зато што је то моја Партија. Само ми је криво, кад су писали о другима што нису писали и о нама. А радници смо уздржани. Наши швајцери су за 8 сати изварили и окривљени по оној кошави 12 метара кривина на Славији. И нико ништа о томе. Ето, о томе река пишу. Нека чују Београђани да нас 70 одржавамо 48 километара трамвајске пруге. И још нешто: кад се на пролеће пусти тројка до Топчидера, кад проради двојка до пристаништа, нека сви знају да смо то ми урадили. Право да ти кажем, друже Апо, ми се сви радујемо кад пише нешто похваљиво о нама.

— Добро, другови, покушаћу да напишем ово што сте ми ви рекли. А у

У последњем броју вашег листа пита се друг Михајловић ко је надлежан да скине неактуелне пароле и транспаренте?

— Ја бих поставио друго питање: ко је надлежан да скине и избрише швапске фирме?

Ево у чему је ствар. Редакција „Омладине“ и „Пионира“ налази се у Ресавској 34. Стотине и хиљаде омладинца пролазе кроз врата на којима крупним словима, преко црно обојеног стакла стоји реч

DONAUZEREAL

али се нико не запита: шта ова реч значи и ко ју је ту написао? Зар ни после више од 15 месеци од како је Београд ослобођен и од како је власник фирме „Стругуно“ из Београда овај натпис мора да нас потсећа на бездушно искористишавање и плачкање наших житарца (и уљарица) од стране окупатора?

А. В. ПЕТРОВИЋ Гепратова 64

ПРОТИВ Бирократије „Видео је ревидент и контролор...“

Много се говори и пише о рачунима за електрику, али ипак све је то мало, пошто се сваки од нас у мислима бар сукобио са Електричним предузећем Србије.

На моје име достављена су два рачуна за електрику. Оно што ме је одмах збунило, била је разлика у суми за наплату: док је по рачуну бр. 8926 за 27 киловата рачун изнео 164 динара, по рачуну бр. 8891 који је изостављен за 41 киловат зарачунато ми је за наплату свега 124 динара. Нисам хтео да штетим интересе електричне централе и сматрајући да ће Епс повести рачуна о овако грубој погрешци, окренем телефон и затражим ради рекламације лично шефа одељења за наплате. Објаснио сам о чему се ради, а шеф одговара: „Завис од кога су месеца рачуни“. Прочитао сам и бројеве рачуна и месеце за које је струја обрачуната а шеф мени објашњава: „Лети се плаћа 7 киловата по 7 динара, а остало по 4 динара“. Видим ја да је немогуће објаснити се, али упорно тврдим да је нелогично, без обзира о коме се месецу ради да се за 41 киловат плаћа само 124 динара, и зато још једном тражим упутство како да се грешка исправи: „Ама, само пла-

тите ви рачун. То је свакако видео и ревидент и контролор и слободно можете платити!“

Дуго сам стајао крај телефона не могући да верујем у оно што сам чуо. Помислио сам да потражим ревидента, али ко зна да се и он, можда, неће изговарати, да је „рачун потписао шеф одељења“, и одустао сам... Међутим, док сам говорио на телефону, неколико људи у радњи из које сам телефомирао већ су заповедили разговор о „ребуцима“ у рачунима за електрику. Било је речи о државној трошарини која се зарачунава и нико није могао схватити на основу чега се трошарина наплаћује, јер, употребљујући рачуне које смо код себе имали, видели смо да је на 380 динара по рачуну бр. 5935 наплаћено 11.50 динара, на 164 динара по рачуну бр. 8926 26.05, а по рачуну бр. 6160 на 147 динара, колико износи рачун за утрошену струју, отпада на трошарину 42.50 динара. Нико није могао установити стопу по којој се ова дајбина наплаћује. Хтели смо се опет послужити телефоном, али приметили смо да су сви ти рачуни уредно потписани — и њих је, вероватно, прегледао контролор и ревидент.

Љубомир РАКОВИЋ

Фронтоски дописи АНТИФАШИСТКИЊЕ МАКИША ОСПОСОБЉАВАЈУ СЕ У РАДУ

Радничке жене Макиша — домаћице, укључене у АФЖ, извршавале су вредно све досадање задатке. Данас схватају да је главни задатак радити на обнови и изградњи земље. Јелисавета Реберник, домаћица, која се прошле године на алфаветском теčaju изучила писменост, пише: „На Макишу се гради радиостаница. Ту има 6 жена које раде на њеном подизању. Оне носе шиглу, млатер; преносе цемент из фабрике и товаре га у камione, товаре креч, носе греде и даске“, а на конференцији жена Макиша Јелисавета је рекла: „Маршал Тито нас је позвао да радимо на обнови земље. Зато ја сад радим извршних посао, да бих била од користи држави.“

Попут Јелисавете, многе радничке жене са Макиша, које су досад биле само домаћице, раде сада у свим гранама привреде и оспособљавају се за стручне радове. Иако их код куће чекају деца и домаћинства, оне не занемарују своје послове, знајући да таквим радом највише доприносе својој држави.

Миља РАДОВАНОВИЋ

Антифашисткиње за наше шегрте

Извршујући задатке у помоћ народним властима на збрињавању радничке омладине, антифашисткиње Београда решале су на својој седници да добровољно сачију рубље за шегрте који иду у Чехословачку на учење заната. Министарство социјалне политике дало је материјал и сачише се по два пара веша за 340 шегрта. Рубље се кроји у Централној шивари Црвеног крста и до сада је скројено 420 парова, кога су примили на шивење жене Другог, Четвртог, Петог и Седмог рејона Жене Петог и Седмог рејона већ су сачише по 160 комада веша.

Антифашисткиње су решиле да се такмиче у раду по рејонима и појединачно и то не само у брзини, већ и у томе која ће више и пажљивије сачиша рубља за наше шегрте.

Миља РАДОВАНОВИЋ

Патрони обданишта Број 9

Рад у нашим обдаништима много је олакшан стварањем патроната и ангажовањем појединачних синдикалних подружница у њима. Патрони обданишта бр. 9 у Брајској улици су синдикалне подружнице Министарства трговине и снабдевања и фабрике „Нестор“. Одмах по преузимању патроната, другарице из Министарства пожурале су да учине посету деци у обданишту, да проведу с децом неколико часова и да виде шта је деци најпотребније. Оне су са собом донеле 8.858 динара, патника, чарапа, пешкира и других ствари. Напуштајући обданиште, уз веселе поздраве раздразане деце, другарице су већ разговарале о томе како ће што боље организирати даље прикупљене помоћи, а већ сутрадан деца су добила позив да учествују у програму на усменим новинама подружнице Министарства трговине.

Потребно је да они који од својих уста одвајају за децу, виде како се деца развијају и како осећае обданишта врши своју дужност.

Лела ЛАЗАРЕВИЋ

Радни односи у Заводу за израду новчаница

Када се у Заводу за израду новчаница пре два месеца чуло да ће се примити на посао 30 инвазида - бораца ЈА, радници, намештеници, управници, омладинци струковног одбора УСАОС-а и чланове АФЖ-а предузели су радове за ометају другова инвазида. Требао је снабдети основним потребама два дома, један за другове, а други за другарице. Другарице су добиле цео спрат виле бившег директора Завода, а другови целу зграду са два спрата.

Са друговима инвазидима брзо смо се упознали и спријатељили. Јаједнички рад нас је тако зближио да нагледа као да смо годинама били заједно. Инвазиди од којих многи носе одликовања за храброст, а Црногорка Живка Борђевић је и борац од 1941 године, одмах су показали неспирну вољу за рад у производњи, показали су да су и на пољу обнове достојни имена хероја.

Долазак инвазида подигао је радну дисциплину и код старих другова и код омладинца. У Заводу се ради свим силама, како би се што више допринело обнови земље, како би се у стваралачком раду што боље оправдало поверење које друг Тито полаже у радничку класу и омладину Дугославље.

Негосава ЈЕВТИЋ

Београдски Мики Руни

Препродавци биоскопских карата на црној берзи зарађују по 900 до 1000 динара дневно.

— Шта! Твој је син зарадио толике наре од биоскопа. Отишао ваљда у Опатију да ради за филм? — Јок, ене га тамо, продаје биоскопске карте.

КАКО СЕ ДОБИЈАЈУ Б КАРТЕ

У дневним листовима од 23 јануара о. г. изишло је саопштење да ће, почев од истог дана, здравствени отсечи рејона издавати допунске болесничке карте за снабдевање. И ако сам имао уверење државног санаторијума из кога сам скоро дошао, ипак сам узео потврду од Анти-туберкулозног диспансера у Београду, код ког сам моментано на лечењу. У потврди су стајали сви подаци о стању моје болести (клинички, рентгенски, бактериолошки). Сматрајући да је ту све што треба, отишао сам доста напорно у Здравствени отсек IV рејона у Средњачкој улици 2 као надлежном. Упутили су ме у собу бр. 1. Тамо је неки младић врло ауторитативно прегледао моја документа и рекао да идем у собу бр. 3. Тамо је нека др. Раши (?) такђе прегледала моја уверења и казала ми да идем са улупом у Бактериолошки завод у Вашингтоновој ул. бр. 17/III.

Узалуд сам објашњавао да то није потребно, пошто податак који се тражи стоји у оба документа која сам поднео. Именована је остала при своме: да они тако раде, да никоме не верују и да је уосталом тако наредно др. Илић из Крунске улице, кога могу упитати ако не верујем. Клоуно од умора морао сам се вратити кући, мислећи да ћу идућег дана свршити посао. Али идућег дана и још неколико дана настале су нове невоље. У лабораторији у Вашингтоновој улици, 24 јануара после дугог чекања у хладном једва сам дошао на ред. У суботу, 26 јануара, добио сам резултат и отишао са њим у Здравствени отсек, али је већ било доцкан. Дошао сам у понедељак 28 јануара. Исти онај младић, после дугог чекања, смиловао се да погледа извештај после чега ми је тражио легитимацију за снабдевање (белу карту), али како је нисам имао, јер нико није рекао ни објавио да то треба, морао сам се вратити кући. Моје мучно путовање је допунско болесничку карту Б, започето 23 јануара завршило се 29 јануара,

уместо да траје свега 10—15 минута.

Најзад да ли овакав поступак гарантује да ће болесничке карте добити само болесници на које се мислило? Ни најмање. Такву карту може добити ко год жели. Ево зашто: Здравствени отсек IV рејона карте издаје само на основу резултата спутума, не водећи ни о чем другом рачуна, а како сплутум у Бактериолошком заводу не мора болесник лично дати може ко било да оде са туђим и да добије повољан извештај за себе, односно карту. Ето чему води „мудра“ организација посла. У другим рејонима, изгледа, није тако.

Др. Свегозар АЦИЋ Милерова бр. 6, Београд

АУТО ЗА БРЗУ ПОМОЋ — ВОЗИ НА ВЕНЧАЊЕ

Често пута видимо тај ауто у околини насеља Раковица верујући да се људи њиме служе за хитну помоћ. То смо, међутим, веровали до прошле недеље. 28 јануара ауто Црвени крст бр. 50 довезао је пред Раковичку цркву једну групу од четнаест људи, а после тога довезао је још једну групу од дванаест људи. Грађани који су били у

близини цркве брзо су притрчали мислећи да се ради о превозу неког тешког болесника. Али, нису били мамо изненађени када су на кола почели да излазе свежи и весели људи и жене. Брзо се разјаснило: довели су се на испит вереници и пријатељи... Заиста, није ни лако толиком друштвеним до Раковице пешке, а и што да пешаче кад имају на располагању кола за спасавање и шофера. А они којима су потребна кола за спасавање, нека се спасавају сами...

С. ЛОНЧАР

Предаја конфискованих и секвестрираних имања Извршном одбору

После ослобођења Београда један добар део непокретних имања, својина Немаца, фолксдојтера, и припадника руског добровољачког корпуса, као и имања домаћих издајника и плаћеника припао је држави. Управљање овим имањима припао је на себе Државна управа народних добара, која је преко свог специјалног апарата — Одбора за некретности — овај посао организовавала.

Поред имања конфискованих од народних непријатеља, овај Одбор је имао да се стара и о секвестрираних имања, која су у већини случајева била раније јеврејска имања, а чији се сопственик није појавио. Број и једних и других имања био је нешто преко 1500. Касније, оснивањем Земаљске управе народних добара Србије, сва ова имања прешла су у њену надлежност, и иста је преузела управу над њима.

Организовати цео овај посао није била мала ствар, јер су тешкоће искривале на сваком кораку. Већина ових имања била је доста запуштена, нарочито секвестрирана имања, тако да је на њима требало вршити разне исправке, што је доводило до тога, да је велики број ових имања био пасиван. Ове пасиву повећавале су нарочито плате настојника, које су често износиле половину целокупних прихода од имања. Уз то пореза, исправке и друге јавне дажбине, затим немарност и расипање воде, кварење зграде алкавошћу закупаца, довеле су велики број имања у пасивно стање.

Све је ово довело до тога, да и поред прихода од преко 1500 зграда Одбор за некретности Земаљске управе народних добара Србије заврши прошлу 1945 годину са пасивом од преко 7 милиона динара.

Природно, да се под оваквим условима рада, а пошто се сва та имања налазе на територији града Београда, морала предузети реорганизација целокупне те службе и имања предати Извршном народном одбору града Београда. Због тога је Претседништво народне владе Србије својом одлуком од 19 јануара 1946 године одлучило, да Земаљска управа народних добара Србије преда ИНО-у града Београда све објекте којима управља Одбор за некретности у Београду, с тим да се изврши ревизија пословања Одбора за некретности и спроведе његова најделисходнија реорганизација.

Тако је ИНО града Београда, поред својих имања — зграда и осталог чиме располаже у Београду, — добио и сва конфискована и секвестрирана имања. Приступајући извршењу одлуке Претседништва народне владе Србије, ИНО града Београда на својој седници од 30 јануара образовао је Управу фонда за непокретности која ће као самостална установа при ИНО-у имати задатак да управља свим зградама конфискованим и секвестрираним, као и зградама које су већ од раније биле својина ИНО-а. Овај Фонд ће имати своје самостално финансијско пословање, а све личне и материјалне расходе покриваће сопственим приходима, а вишак прихода ићи ће на повећање капитала Фонда, који ће се употребљавати за подизање нових објеката у циљу решавања станбеног проблема.

Као основни капитал овога Фонда, а да би исти могао одговорити постављеним задацима, који нису тако лаки, служи сва непокретна имовина којом руководи ова Управа; сви приходи од станбених градских и конфискованих зграда, а од секвестрираних само 15 од сто; сви приходи од земљишта ИНО-а,

конфискованих и секвестрираних као што су плацеви, градилишта и комплекси за експлоатисање путем закупа и друго; приходи из буџета обнове, уколико се исти односе на имовину ИНО-а, конфисковану и секвестрирану, а имају станбени карактер; и напослетку, дотације од стране ИНО-а и других установа.

Тешкоће на које ће Управа фонда наићи у свом раду биће огромне и биће потребно доста труда и напора да се савладају. Основни је проблем овде спровести правилну контролу рада над свим службеницима Управе фонда, спровести контролу и извршити реорганизацију настојничке службе, као и спровести контролу над закупцима станова, у циљу чувања закупног добра.

Настојничка служба каква је била досада, показала је скроз негативне резултате. За настојнике нису постављени стручњаци, нису постављени људи који могу извршити бар најситније исправке водовода, брава и другог, већ су се постављена вршила како је ко стигао. И за најситнију исправку морао се звати стручни мајстор, што је изазивало велике трошкове, а плате тих настојника биле су око 2.000 динара месечно, стан (често пута врло добар), осветљење, много пута и огрев.

Проблем чувања станова од стране закупца је исто тако велики. Закупци једноставно не воде рачуна о томе, да то више није „газдино“, да је то народно, да је то својина целокупне наше народне заједнице и да је грех и злочин не чувати та имања, не чувати оно што је наше.

Спровођењем Закона о обавезном зидану — поправљању оштећених зграда — још ће се више повећати капитал Управе фонда за непокретности, јер нешто преко 350 зграда чека да буде поправљено.

Према томе, ова корисна одлука даће врло повољне резултате у решавању станбеног питања Београда, не само за најближе време, него и за даљу будућност, јер се њом осигурава потпуна контрола и благовремена исправка свих зграда које су конфисковане од народних непријатеља, секвестриране, или пак оних које су још од раније биле својина ИНО-а града Београда. Драг. РАИЧЕВИЋ

ЗАШТО НЕМА РИБЕ НА ПИЈАЦАМА

С каквим се тешкоћама боре рибарски радници у Београду

Риболов у Београду је од вајкада био занимаве приличног броја људи који су у њему тражили не само забаву него и средства за издржавање своје породице. Један од најстаријих еснафа у Србији био је рибарски. Први светски рат тешко је погодио београдске рибаре. За време аустријске окупације рибарише је пропао сав алат. По ослобођењу риболов се обновио. Међутим рибарски трговац пок. Бошко Тирић, успео је својим машинацијама да омете обнову. Рибари тада оснивају 1921 године Београдску рибарску заједницу. И опет рибарски трговци успевају да се увуку у ово удружење и да га упропасте. Зато се 1931 године оснива Прва београдска рибарска задруга. Међутим, рибарски трговци су се

Београдске слике

Разрушена ограда малих скверова на Терезијама квари изглед целога трга. На пролеће ће се ови скверови узалуд улепшавати цвећем ако и ограда не буде поправљена. Тај посао, међутим, изискује незнатна финансијска средства

ЗА ВЕЉУ ЕКСПЕДИТИВНОСТ У РАДУ

ОСНИВАЊЕ НОВИХ ГРАДСКИХ ПРИВРЕДНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Градско народно предузеће за снабдевање Београда „Гранап“ примило је на себе, одмах по свом оснивању, врло тешке дужности. Њему је стављено у задатак да прими на себе велики део старана о исхрани београдског становништва.

У опљачканој и разореној земљи, под тешким саобраћајним околностима, то није био нимало лак посао. Уз велике напоре „Гранап“ је ипак довозио у Београд знатне количине намирница и огрева. Уколико су прилике за снабдевање постајале повољније, утолико се проширивао и обим његовог пословања. Предузеће је примило на себе, поред исхране и огрева, делимично и снабдевање текстилом, обућом и техничком робом. Да би пословање било такше и перспективније, предузеће је било подељено на одељења: Одељење исхране, Одељење огрева, Одељење за текстил и обућу, Одељење за техничку робу и Одељење за мерење. „Гранап“ је сваком од ових одељења поставио задатак да се обављају задацима.

Да би предузеће за снабдевање одговорило задатку, Извршни одбор је донео одлуку да се из „Гранапа“ издвоји отсек за млеко и млечне производе,

који се налази у саставу Одељења исхране, а из Одељења за здравствено старање Завод за стерилизацију млека и да се од оба формира засебно Градско предузеће за млеко и млечне производе.

Исто тако, из састава „Гранапа“ издваја се Одељење за текстил и обућу и Одељење за огрев и формирају се засебна привредна предузећа Извршног одбора: Градско предузеће за текстил и обућу и Градско предузеће за огрев.

Из састава Одељења за здравствено старање издваја се градска аптека и формира засебно предузеће. Из истог Одељења издвајају се купатила „Крмачи“, купатило у Мишарској улици и остала и формирају као самостално градско предузеће.

Пословање новооснованих предузећа биће прописано посебним правилницима које ће донети Извршни одбор.

Овим издвајањем и стварањем нових предузећа постићи ће се да предузећа све своје напоре усмере у једном правцу, да се сваки од тих послова у потпуности обухвати, што је било доста тешко у условима кад су најразличитији послови били у једном предузећу или пак везани за администрацију.

МИХАИЛ ШОЛОХОВ-Кандидат за депутата

Једног јануарског вечера у Дому културе, у насељеним Вешенској — област Ростова на Дону — одржан је предизборни скуп колхозника и месне интелигенције. Први је говорио стари учитељ Тимофеј Мрихин. Он је рекао:

— Ми смо се овде скупили да донесемо одлуку о нашем кандидату за депутата Врховног совјета СССР. Ја предлагам да истакнемо нашег земляка, совјетског писца Михаила Шолохова за кандидата.

Једноставно и срдечно говорио је о Шолохову козак-колхозник Тимофеј Воробјов, старац од седамдесет и три године, рођен у истом селу где и Шолохов:

— Ко на тихоме Дону па и у целој нашој држави не зна за нашег Михаила Шолохова! На Волги и у Сибиру Шолохова познају по његовим књигама, али код нас је друкчији случај: ми га исто тако познајемо као човека, као организатора колхоза, као друга и саветодавца колхозника. Данас, кад обнављамо нашу привреду, коју су немачки фашисти били толико оштетили, ми осећамо помоћ нашег земляка. Ја подупирем предлог да

славом човека, њима тако блиског и драгог. На Дону везане су за Шолоховљево име многе корисне иницијативе. Захваљујући њему подигнута је зграда позориште колхозске омладине, као и зграде педагошке школе, електричне станице и водовода. Исто тако Шолохов се неуморно залаже за унапређење пољопривреде и увођење усавршених агротехничких средстава. Ову корисну делатност Шолохова и његових сарадника совјетска влада потпомогла је обилним помоћима и захваљујући томе жетвени принос је знатно повећан.

Још у првим данима Отаџбинског рата Шолохов је отпутовао на фронт као ратни дописник. Написао је неколико прича са ратним темама, од којих је нарочито чувена „Наука мржње“. На фронту је написао и прва поглавља романа „Они су се борили за отаџбину“, на коме и сада ради. Шолохов је многострано образован човек и истакнути јавни радник. Он је прави члан Академије наука СССР, члан Управе Савеза совјетских писаца, депутат Врховног совјета СССР. За своје велике и значајне заслуге одликован је орденима Лењина и Отаџбинског рата првог реда. Тим одликовањима совјетска влада достојно је обележила заслуге великог књижевника и одличног јавног радника Михаила Шолохова.

Јаков КРИВЦОНОК

У ПЕТРОГРАДСКОЈ ЗЕМЉИ

Михаил Шолохов

Приближење дана избора за Врховни совјет СССР осећа се данас у Лењинграду нарочито снажно. У граду неуморно раде изборне комисије. Проверавају се спискови бирача. У предузећима и установама свакодневно се одржавају предизборни скупови и саветовања. У заводима и фабрикама широко се развило социјалистичко такмичење у част избора.

Михаил Шолохов буде наш кандидат за депутата Врховног совјета СССР.

Скуп је једногласно одлучио да кандидује за 248 Милеров изборни округ писца Михаила Шолохова.

Стара козачка насеобина Вешенска удаљена је 150 километара од железничке станице. Данас је то мали, пријатан градић са педагошким школом, са две средње и неколико основних школа, са електричном централом, радио станицом и двама болницама. Овде излази добро уређен лист, а уочи Отаџбинског рата сарађен је водовод и отворено позориште козачке омладине.

Вешенска се прочула и у иностранству захваљујући славном совјетском књижевнику Шолохову, писцу одлично познатих не само совјетском, већ и иностраном читаоцу романа „Тихи Дон“ и „Узорана ледина“. У Вешенској Шолохов живи и данас. Рођен је на мајуру Кружилину, близу Вешенске, у бившој области Донске козачке војске.

Пшеч отац био је мали службеник у трговини, а мати козачица — сељанка. Од раног детињства будући књижевник упознао се са трудебничким животом: био је физички радник, лучки радник, зидар. Наука је привлачила даровитог и радозалог млађина. У слободном времену он је много читао и истрајно радио на интелектуалном самоусавршавању.

У двадесет првој години живота Шолохов је приступио раду на великом роману „Тихи Дон“. Велики талент, снажан и оригиналан ум, зрела књижевничка вештина — све је то одмах везало пажњу целокупног совјетског друштва за то ванредно значајно дело. На роману „Тихи Дон“ Шолохов је радио пуних четрнаест година. У делу је приказан сложени пут и развој разних слојева козачког друштва у годинама револуције и грађанског рата. Роман је доживео десетине издања. Преведен је на многе европске језике.

Друго велико дело Михаила Шолохова јесте роман „Узорана ледина“. То је једна снажна и широка слика најкрупнијег догађаја у животу совјетског села, слика колективизације пољопривреде.

Шолохов највише живи у Вешенској. Његова се кућа налази у центру места, недалеко од Доње Жена му је из истог места. Кћи студира на Московском државном универзитету, млађи син похађа месну школу. Књижевник живи истим животом као и сви други козаци. Врло много ради. Устаје у зору. Ужива огромну љубав и популарност међу козацима, који се поносе великом

Никола Челнокова зову „велики човек“, и то с разлогом. У прошлости зидар, који је више година мешао малтер, он је прошао један сложен и велики животни пут док није постао ваздухопловни пуковник. Две Златне звезде хероја Совјетског Савеза и дванаест ордена и медаља кресе његове груди, сведочећи о моћи духа, умешности, великом таленту и организаторској вештини. Он је одличан, беспрекоран авијатичар, који је усто пренео своја огромна знања на стотине људи, створио од њих првокласне пилоте.

У годинама Отаџбинског рата Челноков је тукао непријатеља код Двинска и Кременчуга, Лењинграда и Талина, код Севастопоља и Берлина. Радио је осам година као ваздухопловни инструктор. Истакао је као свестрано образован човек, популаран јавни радник, господар своје речи и сјајан извршилац својих дужности. За време рата показао је са коликом оданошћу и љубављу води рачуна о својем људству, па ће исте особине испољити на депутатској трибини, у својству депутата Лењинградског совјета.

Олга Подвисоцка завршила је тридесет пет година медицинског рада. Она је дописни члан Академије наука СССР, прави члан Академије медицинских наука и аутор преко седамдесет научних радова. До сада је Подвисоцка оспособила преко хиљаду и по лекара.

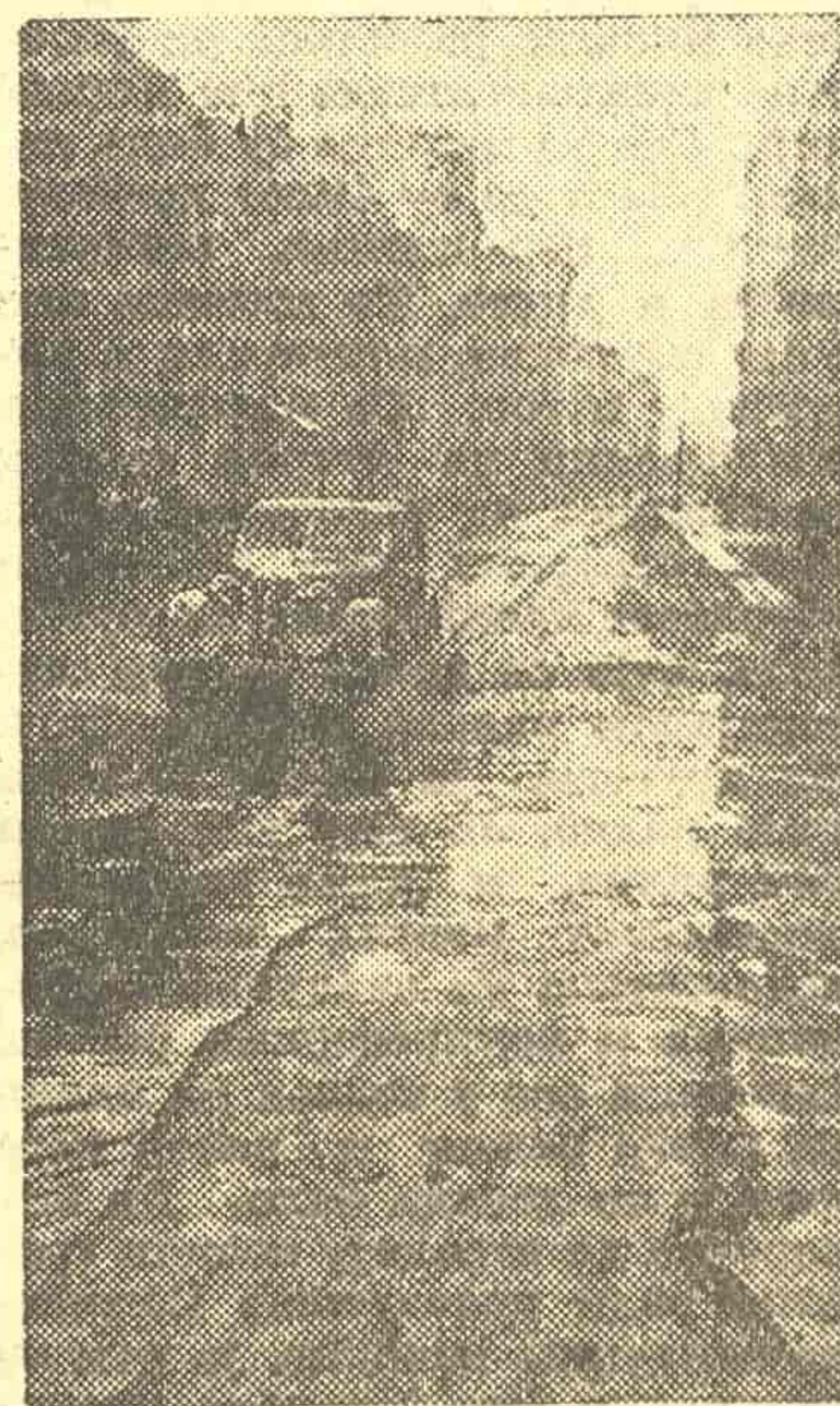
Њена популарност, њен ауторитет у научном свету, а исто тако у најширим слојевима становништва, изванредно су велики. Подвисоцка је лекар-практичар и педагог, научни радник и јавни трудебник. Њени најбољи научни радови проучавају туберкулозу коже. Узела је активни учешће у стварању нарочите болнице за оне, који пате од те болести. За време рата припремала је нове генерације лекара и много радила у војничким болницама. Енергична је, приступачна и правична.

Георгиј ТОМАШЕВСКИ

Необавештени

— Зашто не очистите ове сливнике?
— Откуда ми знамо који је запушен. Јавите нам теле-

Због загушености сливника поплаване су многе улице

Зашто се загушују сливници

Када падне киша или се почне топити снег, на многим местима по београдским улицама направе се велике баре пуне прљаве воде. Прозланици морају далеко да обилазе око тих бара, а увече, са места где су улице мрачније, чује се грдна и цовка, јер прозланици понегде до колена загазе у воду.

До ових непријатности долази због тога што су улице цуне свакојаке прљавштине која се заједно с водом скупља у сливницима, да се кофе у њима напуне ђубретом, услед чега вода не може да пролази у канал. Немарност и лабаво вршење дужности контролних органа из Отсека за чистоћу доприноси још више да је загушивање сливника редовна појава, на пример уздуж улице Булевар Црвене армије. Дешава се често да се чак и канализационе цеве загуше, па је и Београдски водовод приморан да интервенише, да прокопава земљу и да те цеве чисти.

Иако Отсек за чистоћу располаже свега са једном пршпом саком, редовним обиласком и прегледом сливника могло би се спречити њихово загушење и скупљање воде по улицама.

Милсав БЕКЧИЋ
секретар Синдикалне
подружнице рибарских
радника

КРОЗ СИНДИКАТЕ

РАДНИЦИ-ПРОНАЛАЗАЧИ ПИШУ

Избори радничких повереника

У Државној хипотекарној банци

У недељу 27 јануара т. г. извршен је избор радничких повереника у Црж. хипотекарној банци у Београду.

Пошто је била поднета само једна кандидатска листа, листа Синдикалне подружнице, то је избор радничких повереника извршен спонтано и једнодушно манифестујући јединство намештеника. Претседник изборног одбора, друг Сима Живковић, прочитао је имена кандидата са листе Синдикалне подружнице и прогласио их је за изабране радничке поверенике у ДХБ.

Изабрано је осам радничких повереника и исто толико заменика.

У име изабраних повереника захвалио се друг Александар Поповић који је својим сажетим и убедљивим говором уверавао другове да ће раднички повереници одговорити својим залажачима бранећи како интересе намештеника тако исто и интересе предузећа, јер то диктирају општи услови заједнице и обнове земље. Посао треба свако да обави са вољом и раднички повереници ће нарочито бити строги према онима који на послу не буду исцрпани и уредни. Апелујући за помоћ у раду повереника, нагласио је да свако у свом раду треба да се руководи идеалима палих другова и другарица.

На крају су говорили и неки руководиоци из унутрашњости који су изравили радост због јединства које влада у Подружници и због перспектива пред којима Синдикална подружница стоји, па је конференција завршена поклоница маршалу Титу, Народној Републици и славној комунистичкој партији која је омогућила слободан развој радничке класе за бољи живот радног народа.

Душан ВЕЛИМИРОВИЋ

Избор радничких повереника у ЕПС-у

У свим надлежностима се врше избори радничких повереника. Исто тако се и у ЕПС-у 1 јануара одржала конференција на којој је требало изабрати радничке поверенике. Ондам на почетку конференције, друг Сарић, секретар Синдикалне подружнице позвао је све присутне да једним минутом ћутања одаду пошту бесмртном Лељину. После тога је објаснио присутним друговима ради чега је сазвана ова конференција и изнео је значај и рад радничких повереника. У току предлагања неко је предложио Ђорџа Стошња-учу, али омладина, којој је он највише ала нанео, није прешла преко овог предлога него је изнео неколико његових крупних грешака због којих он не заслужује да постане раднички повереник. Старији другови који су саслушали излагања омладинца прихватили су све наводе и одбили су да гласају за њега. Пре избора постављене су две кандидатске листе од којих је на другој листи било неколико другова који нису заслужни да буду раднички повереници и због тога је та листа већином гласова одбачена а прва листа је примљена.

Томирис РАЈИЋ

У предузећу „Бата“

Избори радничких повереника у фабрици коже и обуће „Бата“ одржани су у недељу 27 јануара. Радници и намештеници дошли су на изборе у веселом расположењу пошто је то први пут да се на демократски начин бирају раднички повереници. Пре самог почетка одржа се песма радне омладине, а после тога претседник изборног одбора Марко Антонијевић је укратко изнео значај и дужности радничких повереника. Истакло је разлику између повереника у старим режимима и данашњих. Са задовољством је констатовао да је поднета само једна листа, која је и једнодушно прихваћена. Изабрано је 6 повереника и 6 заменика. Повереници су: Брдар Лука, Петар Вулетин, Влада Радаковић, Фрањо Сантош, Ђубица Костадиновић и Нада Косић.

После говора које су одржали изабрани раднички повереници, предлози су да се пошаље поздравни телеграм Маршалу Титу, што је прихваћено са одушевљењем.

Љ. КОСТАДИНОВИЋ

У „Беометалу“

После низа предизборних конференција, на којима се дискутовало о важности и дужностима радничких повереника, на дан 30 јануара 1946 г. изабрани су у „Беометалу“ први представници радника и намештеника.

Пошто су раније сви били узочачи са законом и дужностима радничких повереника, примљена је, јединствена кандидатска листа, коју је предложила синдикална подружница.

Изабрани су: Бутковић Бранислав, бравар, Стојиљковић Миодраг, бравар, Вујичић Мара, радница, Црнобра Милан, штајфер и Делевић Петар, гостер.

Друг Бутковић захвалио се друговима на указаном поверењу и казао, да ће се повереници трудити, да то њихово поверење оправдају, и да ће интересе радника и радничке класе испицано заступити. Затим је упозорио другове да што више раде на унапређењу производње и будним оком пазе на своје предузеће.

Са избора је упућен телеграм Маршалу Титу, у ком се заветују сви другови и другарице да ће уложити све да што пре уздигну и обнове нашу државину.

Петар ДЕЛЕВИЋ

У предузећу „На-ма“

Наша подружница броји око 400 чланова и према томе ми имамо право да изаберемо 20 повереника. У недељу по подне скупили се сви намештеници предузећа „На-ма“ ради избора истих. Претседник изборне комисије који је отворно конференцију објавио је да се јединство радника и намештеника овога предузећа и овом приликом манифестовало на тај начин, што је истакнуто свага једна листа, која по закону одамах постаје пуноважна. После избора настале су праве манифестације братства и јединства радничке класе. Кинило се маршалу Титу, нашој Партији и синдикалцима. Дуго после завршетка конференције намештеници су остали у срдачном разговору и весељу.

Едита ВАЈС

„На-ма“

О мом последњем проналаску

»20 Октобар« ће доносити дописе најпознатијих ударника у којима ће они сами писати о томе како су успели да пронађу или усаврше машине на којима раде.

У овом броју пише Милош Арсић, радник БЕЛСАПА, који је одликован орденом рада II реда. Он износи шта је њега руководило и како је успео да конструисе двостепени компресор за ниски и високи притисак који дејствује до двадесет и пет атмосфера ваздушног притиска.

Ја, као механичар и машинско-браварски мајстор, радим већ двадесет година на трамвајским ваздушним кочицама и компресорима. По ослобођењу нашао сам се у врло тешком положају. Требао је оспособити трамваје за саобраћај, требао је створити што више компресора, што више распоредника, вентила и многих осталих механичких делова ваздушне кочице. Требао је створити материјал за инсталацију цеви и припадajuћих делова за њену везу, требао је створити алат. Свега тога није било, и уколико је било није било исправно. Прва ми је

корисно служи и налази се у дејству, и свако може да је види и да стави евентуално примедбу, али ја верујем да примедбе не може бити као ни на мојим ранијим проналазцима.

Још пре 20 година дошао сам на идеју да један хебл метнем на Кноров компресор да би испробао инсталацију ваздушне кочице. Но то је било тешко радити са тим хеблом због тога што је површина клиповва Кноровог компресора преко 120 см², те услед тога било је тешко те клипове кретати од 3 атмосфере па на више. Тако да је онда био замор на тај начин испробавати. После ослобођења, кад је требало обновити нашу земљу, а на позив нашег маршала Тита, носио сам се мишљу да би било згодно да конструисамо један такав компресор који ће имати два степена, тако да један цилиндер буде већи а други мањи за четири пута. На тај начин из великог цилиндера да се сабије ваздух кроз заједнички клип у мали цилиндер преко вентила, пропорционалне величине према клиповима. Зато што је онај мањи клип четири пута мањи од већег, четири пута је лакше сабијати ваздух. Тако ја могу са истом снагом четири пута више атмосфера да дотерам, то значи око шеснаест, али ја догурам до двадесет пет атмосфера. Уколико би онај други клип био мањи од првог, уколико би се лакше кретао и већи притисак би се добијао.

Рад компресора креће се ручним и машинским погоном преко једног хебла на коме се налазе челичне платне које се крећу и клине у жљебу клипа. При усисавању кроз велики клип ваздух улази у велики цилиндер. Кад се ручница врати контра, онда се сабије ваздух који улази кроз шупаљ клип у мали цилиндер. Ваздух се истовремено лади јер је картер у коме се клип креће у зетину. Из малог цилиндра сабије се ваздух у резервоар. То је четири пута лакше сабити него иначе.

Ја овакв компресор нисам нигде видео али сам видео двостепен компресоре по другом принципу функције где не пролази ваздух кроз клип нити се креће по овоме принципу по коме сам ово ја изнео, јер се они крећу преко криваје или гурбл-веле.

Другови, метод мога рада састоји се у томе што сам научио да претходно предмет добро проучим, прокалкулисах. Због тога нарочито ми метали морамо да имамо широко разумевање рада, не само своје струке већ и више сродних струка. Сваки од нас мора да зна добро да рачуна, да познаје основе техничког прџања, да зна сваки предмет лако да нацрта слободном руком, да зна да калкулацише, јер тиме ће се више постићи ако ради у акорду, да познаје сваки метал, његове специфичне тежине и његово расезање на извесним температурама. Треба такође да зна добро да рачуна на фрезалици (разне завоје, конусе итд.). Није довољно да неко само мало зна из своје струке, као на пр. да струже, кује, тушира, монтира. Он мора да зна све што је потребно, иначе није прави металцац и занатлија.

Са овим позивам радничку класу широм наше нове Југославије да се руководи мојим радом и уложи максимум напора ради што брже обнове наше радом опустошене земље, а са тиме и да створи боље животне услове радничкој класи.

Милош АРСИЋ
радник »Белсап«-а

— А сада, пошто смо у оквиру такмичења опрали прозоре и излепили пароле, шта би још могли да урадимо?

Омладинци НАМ ПИШУ

Радни полет омладине насеља Чукарица

„Ми нећемо да изневеримо наде друга Тита, јер смо и ми део његове омладине која хоће да ради с пуно воље и љубави на изградњу наше земље“, рекао је друг Љуба Миљковић, један од најактивнијих омладинца у насељу, отварајући омладинску конференцију на којој је основан радни батаљон омладине Чукарице.

Кроз живу дискусију постављени су главни задаци омладине овог насеља и присутни омладинци су се обавезали да ће до следећег заседања III конгреса народне омладине Југославије испунити следеће задатке: створити радни батаљон, пошумити део Кошутњака, отклонити рушевине и заравнати терен који је оштећен приликом бомбардовања, помагати рад народних власти, за месец дана сузити у насељу црну берзу и пријавити шпекуланте. Поред тога потребно је појачати растурање штампе, дати помоћ предузећима и

радним јединицама и дати што већи број радних часова, подићи радну дисциплину и уздићи ниво културно-просветне изградње у редовима омладине.

Исте вечери је у радни батаљон уписано шездесет омладинца и омладинки и то само оних који нису запослени и не уху школу, а већ првог дана по оснивању батаљона, један део батаљона је радио у Бродоградилшту и дао 25 радних часова. За то време пренето је са спрата 3334 килограма лака и боје и 238 кутија сложене је у рафове, пренето је 20 табла плеха на камион, класирано је 100 кг шрафова и разни ситан материјал у тежини од 700 килограма. После рада омладина се с песмом разишала одушевљена и свесна да помаже обнови земље и испуњава жеље маршала Тита које је изразио у новогодишњој посланици.

Мира МИЉКОВИЋ
дописник VII рејона

РАДНА БРИГАДА ШЕСТЕ МУШКЕ ГИМНАЗИЈЕ

Знајући да је учење, рад на обнови земље и васпитно подизање омладине главни задатак омладине, ученици Шесте мушке гимназије су решили да организују и учврсте своје училачке групе, да створе стручне курсеве из појединих предмета и да постигну такав успех у читавој школи да средња оцена буде 3,75. Створене су читалачке групе и радне бригаде. Радна бригада броји око 300 ученика и подељена је на три батаљона, према разредима. За команданта бригаде изабран је Милош Баша, а за заменика Стеван Петерле; оба друга су истакнути омладински руководиоци са великих акција на Руднику и Црном Врху.

Већ у току првих дана фебруара бригада је учествовала у великој акцији за уређење Београда. Радио се неуморно, у сменама преко целог дана и ноћи. До сада је дато 1350 радних часова, а омладина је радила с весељем и полетом. Када би камион однео материјал на истовар, омладинци су се скупљали у групе и кроз ноћ су одјекивале звонке омладинске радне и борбене песме.

Владимир КАЉУХ

ПРВА МЕШОВИТА ГИМНАЗИЈА НА РАДУ

Радни батаљон наше гимназије по завршетку рада на Савском мосту прешао је на рашишавање зграде где је сада смештена Главна машинско-тракторска станица Министарства пољопривредне.

Али, не ради се код нас само физички. Ми смо обещали и да ћемо подићи свој културни ниво и због тога смо поред група за учење организовали и научне групе. Радом ових група окупљено је већ око 500/6 омладине која озбиљно схвата потребе стварања младих стручних кадрова. Наше учioniце су испуњене паролма о свим нашим обавезама. Оне непрестано потицну омладину на што бољи и конструктивнији рад. Ових дана истакнуле су две нове пароле: »Обещали смо 12.000 радних часова. Дали смо 2.000, даћемо још 10.000!« и »Основали смо 9 кружока, основашемо још 11«.

Решени смо да све то спроведемо још и пре одређеног времена, а досадашњи рад показује нам је коликом снагом располажемо.

Зора СРДОЧ
ученица VII разреда Седми рејон

ОМЛАДИНА НАСЕЉА „ПАШИНА ЧЕСМА“ У ПРВОМАЈСКОМ ТАКМИЧЕЊУ

3 о. м. одржана је конференција омладине насеља »Пашина чесма« у Петом рејону, којој је било присутно око 140 омладинца. Предмет конференције била је дискусија о плану првомајског такмичења. Секретар је предложио 12 такмица које би се обухватиле такмичењем, али су омладинци дали предлоге за још неколико такмица. У дискусији су узели живог учешћа и комобилсани омладинци и сложили се да се постави такмичење у следећим такмаца: у стварању 2 радна батаљона од по 100 омладинца; обавеза да ће се дати 10.000 радних часова. Решено је да се створи 10 ударних група и да се сва омладина насеља обухвати радом омладинске организације. У погледу културно просветног рада омладинци су се обавезали да ће дати 12 бројева усмених новина, 150 бројева зидних часова и читалачким групама обухватити 450 омладинца. На физкультурном пољу створиле се фудбал, линг-пинг и шах секција и учествовале се у свим такмичењима у рејону и целом Београду. Омладинци су се исто тако обавезали да ће материјално и физичким радом помагати обнови бр. 12 у Опатској улици, а такође и да ће у корист обданишта обрађивати једну њиву.

Драгана БОСИЋ

САРАДЊА СРЕДЊО-ШКОЛСКЕ И РАДНИЧКЕ ОМЛАДИНЕ

У Шегртској школи која се налази у основној школи „Филип Вишњић“, ученици — шегрти наилазили су на извесне тешкоће у раду због недостатка уџбеника и школског прибора. Сазнавши за то, ученици Шесте мушке гимназије, образовали су групу од 15 најбољих ученика која је имала за задатак да организује групе за учење у Шегртској школи.

Одмах се приступило раду. Групом је руководио Добривоје Пестећ, ученик VIII разреда. У свако шегртско одељење отишао је по један гимназиста. Другови — шегрти су са великом жељом и вољом за рад радно прихватили наш предлог и учење је отпочело.

Сада се већ редовно одржавају састанци, на којима се нарочита пажња обраћа слабијим ученицима и објашњава им се оно што им је са предавања професора остало нејасно. Нарочито се обраћа пажња математички која је увек била каменспотицања за све ученике. После учења по састанцима, гимназисти и шегрти разговарају и интересују се једни о другима. Али, акција ученика Шесте мушке гимназије неће се задржати само на давању часова по групама већ и на скупљању књига и школског прибора.

Душан БОРЂЕВИЋ
ученик VIII раз. Шесте м. гимн.

СЕЉАЦИ ИЗ ЖЕЛЕЗНИКА КОД БЕОГРАДСКИХ РАДНИКА САРАДЊА РАДНИКА И СЕЉАКА

Културно - уметничко друштво »Радник« показује врло лепе резултате у својем раду. Оно је одмах ставило у задатак, да својим радом повеже село и град. Прва посета учињена је пре извесног времена селу Железник. Другови са села одмах су увидели добре намере радника из Београда и прихватили су позив да им врате посете.

3 фебруара ове године, дошао је културно - просветна група сељака из Железника. На станици су их дочекали чланови друштва »Радник«. Био је то знаста, срдачан дочек. Да би манифестовали своје јединство и радост, ванградили су заједнички коло пред железничком станицом.

Насмејани и са песмом у каменима окниеним паролма и заставама упутили су се кроз Београд ка просторијама друштва.

У сали друштва »Радник« оставили су гости своје ствари, па су одвесили каменима да разгледају предузећа, у којима раде чланови друштва. Прво су посетили предузеће »Беометал«. Са сељацима интересовањем разгледали су велике машине и продукте. Распитивали су о свему, седлали за машине и жалили што нема струје да виде како се обрађује метал. У фабрици чарала »Дома« другарице са села биле су необично заинтересоване. Пошто су обилили сва одељења, упутили су се »Микрон«у. Ту су се дивили прецизним апаратима.

Одавде су се упутили радничкој мени. Измешани са радницима са столом, интересовали су се о раду у фабрикама, претресали потребе села и града.

Друг Милутиновић, секретар друштва »Радник«, поздравно је госте добродошлицом указујући на значај овог сусрета. Народни учитељ са села, одговорио је другу и захвалио се радницима на гостопримству. После ручка сељаци и радници заиграли су коло.

Сала друштва »Радник« у којој је одржана приредба брзо се напунила радника који су дошли да виде и поздраве госте са села.

Госте је поздравно друг Баслаћ, претседник друштва »Радник«. Он је указао на све тешкоће кроз које су прошли радници и сељаци, док нису дошли до тога, да се могу слободно састајати и сарађивати.

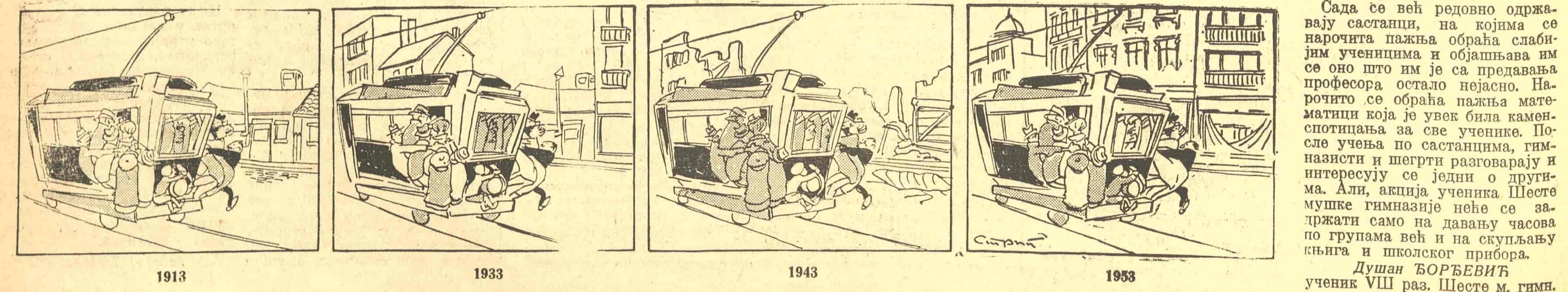
Почело се са извођење програма. Репитације, позоришни комад »Хајдуци« од Стерије, извели су другови са села добро, и били су за све време извођења топло поздрављани. На крају програма говорио је друг Милија Цветић, секретар Фронта среза Врачарског.

Претседник друштва захвалио се гостима и посланику Петог рејона Павлу Павловићу, који је дошао да присуствује овој манифестацији братства и јединства села и града. Затим је предао поклон од неколико табакера гостима љубећи се са претставником сељака. Овај момент је пропраћен громким кличањем.

После играчке гости су се упутили железничкој станици, где их је при одласку поново поздравно секретар друштва »Радник«.

Петар ДЕЛЕВИЋ

Једино што се у Београду не мења

1913

1933

1943

1953

ДВАДЕСЕТПЕТОГОДИШЊИЦА
УМЕТНИЧКОГ РАДА

Рапе Плаовића

Синдикална подружница чланова Народног позоришта у Београду прославиће 9. Фебруара ове године 25 година уметничког рада познатог драмског уметника и редитеља Рапе Плаовића. Тога дана Плаовић ће се појавити на позорници у улози Феђе Протасова у Толстојевом „Живом лешу“.

1921 године јавно се на аудицију у Народног позоришту млађи од двадесет и две године. Пред Миланом Пређевићем, тадашњим директором драме, и редитељем Драгољубом Гошићем, говорио је одломке из комада у стиховима „Песник“ од Војислава Илића. Својим говорничким и глумачким способностима потпуно је задовољно услед. Тако је примљен у Позориште и од тада почиње успон Рапе Плаовића. Рапа Плаовић прича о себи:

„У првом делу рада било је и колебања, сумњи и мучења. Па ето, ипак је младост успела све да савлада. Имао сам, морам признати, и прилично среће. Почетак у великом позоришту за младог човека који долази без икаквог позоришног искуства, тежак је. Све оно доцније што је долазило, а шта у ствари баца сенку на моја сећања, то су незадовољства и својим радом и радом нашег позоришта. Прилике у позоришту биле су прилично круте за биљку коју зовемо уметност. А то боли чак и онда кад самом човеку не иде лоше. Та незадовољства због нашег позоришног уметничког живота далеко су већа од свих других нерасположења. И баш то нерасположење било је узрок многим мојим дутањима, експериментисањима, бављењима стварима које нису искључиво у вези са позориштем.“

Рапа Плаовић рођен је 1899 године на Убу. У Београду је завршио реалку и два факултета — филозофски и технички. Још као студент бавио се глумом и у Академском позоришту активно је учествовао. Као дилетант играо је улогу барона у комаду „Не шали се љубављу“ од Алфреда Мисеа. Тај комад режирао је Драгољуб Гошић. Године 1921 Рапа Плаовић примљен је у Народног позориште. Први пут је наступио у улози момка у комаду „Хаджук Вељко“ од Јована Драгашевића. Својом глумом скреће пажњу позоришних стручњака и они му поверавају веће улоге. После четири године рада послан је на савршавање у Праг и Париз. По повратку све више

улази у велики репертоар и око 1930 године постаје један од најистакнутијих чланова Народног позоришта. Његове најзначајније улоге су Шајлок у „Млетачком трговцу“, насловна улога у „Хамлету“ и Едгар у „Краљу Лиру“, онда Хенрих IV у истоименом комаду од Пирандаела, Освалд у Ибзеновом „Авентима“, капетан Стеноп у Шерифовом комаду „На крају пута“, Никита у Толстојевом „Царству мрака“ итд. У домаћим комадима играо је насловну улогу у „Максиму Горьком“, од Лазе Костића, адвоката у Крлежином комаду „У агонији“ и Леона у „Господи Глембајевима“. После ослобођења играо је Фјодора у „Најезди“, Цона у „Сребрној кутији“, Платона Кречета у истоименом комаду, Мајора Сарафанова у „Родитељском дому“.

Око 1930 године почиње да се бави и режијом и у успехом је режирао „Кир Јану“, „Покондирену тикву“, „Вода са планине“, „Растанак на мосту“, „Неверница“, а после ослобођења „Сребрну кутију“, и „Родитељски дом“. Неколико година пре рата написао је заједно са Миланом Токовићем три позоришна комада: „Вода са планине“, „Растанак на мосту“, „Кад је сред — петак је“. Сада је наставник у Драмском студију и један од потпредседника Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР.

На питање како гледа на будући развој наше позоришне уметности, Рапа Плаовић је одговорио: „Мене лично данас, као позоришног радника, занимају проблеми који нису сасвим приносе везани са мном као са глумцем. А ипак баш данас, с обзиром на ново време које је понело и позориште, улога глумца биће веома занимљива. Оно што настаје у позоришном животу биће доба нових тражења, али што је најважније и под новим условима. Видици који се отварају су чисти и широки. Онама који долазе, који су рођени у срећније дане, колико стоји до мене и колико могу, хтео бих помоћи.“

Стојан МИХАЈЛОВИЋ

Украјинска свита

ДРЖАВНИ АНСАМБЛ НАРОДНИХ
ИГАРА СССР У БЕОГРАДУ

Игор Мојсејев изјавио је на приредби у „Мањежу“ да су наше народне игре изванредан материјал за уметника-кореографа

Пут Државног ансамбла народних игара СССР по словенским земљама испуњен је давањима и примањима, непрекидном еволуцијом. Сјајни концерти смењују се са часовима марљивог рада, збирањем нових знања о играма и народу у чијој се средини налази, проверавањима и утврђивањима материјала за нова уметничка остварења. Племениту самокритику совјетски уметници показују су баш у односу према нашим играма, изјавивши да их неће изводити у својој уметничкој стилизацији догод не провере материјал којим су до долака у нашу земљу располагали. Зато је приредба у „Мањежу“, 4. фебруара, на којој су гостима приказане наше народне игре, од велике важности.

У уводној речи, на руском језику, Нина Брандајс, професор Друге женске гимназије, изразила је велику радост Београђана што у својој средини имају претставнике братског народа и уметнике високог ранга. Она је, затим, говорила о љубави наших народа према народној игри, о раду сестара Јанковић на скупљању и проучавању народних игара, па је на крају замолила госте да имају у виду да су извођачи чланови Централне групе за народне игре (основана тек пре два месеца), и групе „Лола Рибар“ аматери, а не прави народни играчи или професионални балетски играчи, да су сви почетници-оладиници „из генерације која је у животу најмање играла а, сразмерно, највише препатала“.

Затим је уз пратњу Народног оркестра Радио станице изведене седамнаест игара из Србије и три игре са Косова, и то она-

ко како се играју у народу, без икаквих сценских ефеката. Гости су са интересовањем пратили програм, фотографисали, бележили. За време једне паузе изишле су на сцену обе групе и топло поздравиле госте у часу када су играчи предали директору ансамбла Игору Мојсејеву дар Градског културног одбора: торбу богато украшену народним везом, у којој су се налазиле три књиге „Народне игре“ од Љубице и Даније Јанковић, заједно са мелодијама. Мојсејев, под светлошћу рефлектора, испред фотографских апарата, захвалио се на приредби и књигама, по којима ће, рекао је, радити кад стигне у Москву.

По завршетку програма совјетски уметници задржали су се дуго у разговору са нашим јавним радницима и новинарима. Том приликом изјавили су жељу да српске игре виде још једном по повратку из Скопља. И. Мојсејев, у изјавама штампи, потврдио је да су наше народне игре вавремено материјал који чека правог уметника кореографа да га обради.

Приредба је показала нашим руководиоцима колико је потребна једна група за народне игре која ће нас репрезентовати пред све чешћим гостима Београда. Младој Централној групи треба осигурати све услове за рад и трајан контакт са једним истим оркестром (у коме морају бити заступљени и народни инструменти). Најзад, питање централне гардеробе народне ношње за групе које наступају на разним приредбама намеће се неодољиво у први ред и мора се брзо и правилно решити.

ПРИРЕДБЕ
И „ПРИРЕДБЕ“

Ослобођењем наше земље од немачких освајача, а истовремено и од старих властодержаца, који су сваки културни живот угушивали већ у самом почетку, дошла је пуна слобода и културном напретку и културном уздицању наше омладине. У Београду почеле се јављати приредбе са одабраним програмом. Тако се наша омладина кроз песме, рецитације и позоришне комаде упознавала са делима, херојским делима наших народа из свих крајева наше земље.

Оваких приредаба бивало је из дана у дан све више. Сви пошteni и напредни људи радочави су се успесима које је на томе пољу постигавала наша омладина.

Почело се најпре са приредбама без игранке. Затим са приредбама са игранком. Онда: приредба са игранком и бифеом (какав парадокс: културно-васпитна приредба и бифе са свим могућим алкохолним пићима). Онда опет приредба са игранком, бифеом, шаљивом поштом, „американским затвором“, тобомом (дакле: коцком) итд. Из дана у дан бивале су све разноврсније забаве омладине на приредбама, а све мање доброг програма. Неколико рецитација, то је био цео програм приредбе. Најзад, нестаје и тих рецитација, тако да је у последње време све чешћи случај да се види једноставан плакат: „Ту и ту даје се тада и тада игранка са бифеом.“ Разуме се да уз ову игранку неизоставно долази: „американски затвор“, љурија и друго.

„Па“, рећи ће неко, „није то тако страшно. Можда има људи који би после недељу дана рада хтели да се разоноде на каквој доброј забави, не мислећи ни о чему, па ни о самом програму који би се евентуално извело.“

Да, то би могло да буде тачно! Али, да ли су икада такви људи, а интересује ме да ли су икада и сами старији другови, који одобравају овакве игранке, дошли да виде како тамо изгледа? Најбоље речено: то су обичне кафанске вечери; пијанке и „теревенке“, како би наш народ рекао. Ту се пије точи немиле. Сала обавијена димом од цигарета заудару на вино које се испарава из уста многих сасвим пијаних омладинаца, па чак и омладинки. Није редак случај да дође и до туче. Псовке су на таквим игранкама сасвим уобичајене. А резултат свега тога, обично изгледа овако: једна или две разбијене главе, разлупане чаше и флаше у бифеу, неколико поломљених столица, украден капут и др. Ако не верујете, питајте оне који су били на приредби ваздухопловаца 13-1-1946 у сали ПТТ. а такође и оне који су били на приредби Удружења кожараца у истој сали 26-1-1946.

Потребно је да се одговорно озбиљно позабаве овим питањем, јер од његовог правилног решења зависи и коначно ликвидирање оваких негативних појава које се скривају под именом „културних приредаба“.

Бора САВИЋ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
биће пресељена у бивши
Стари двор

Страховите последице уништења Народне библиотеке нису се могле ни до данас потпуно уклопити. Око 200.000 свезака, колико их данас има у магацинима у Француској 36, у Вишњиневој 9, као и у подрумима бившег Старог двора, не претстављају ни издалека вредност која би им се на основу броја придала, због тога што то нису комплети већ појединачне књиге. Завештаоцем Тихомира Ђорђевића, професора Универзитета, Народна библиотека добила је око 9000 врло драгоцених књига. Од ослобођења до данас купљено је око 40.000 свезака. Задатак Народне библиотеке, да сакупи све књиге које се штампају на језицима народа Југославије, као и све књиге на страним језицима које говоре о нашој земљи и нашим народима, није ни издалека извршен. Он се делимично неће ни моћи извршити пошто су за време рата уништене књиге које се више уопште не могу набавити. Зато је потребно да сви власници ретких и скупоцених књига поклоне или понуде на откуп све те књиге Народној библиотеци.

Просторије у којима се данас налазе књиге не одговарају ни најосновнијим потребама. Из тог разлога Библиотека данас не ради са читаоцима, већ врши само магационирање књига.

Министарство просвете Србије предложило је народној влади Србије да се Народној библиотеци уступи Стари двор, што је и учињено. Та зграда, уз мали преуређај, одговара потребама Народне библиотеке. Предвиђено је да се једна од великих сала претвори у читаоницу за научнике. Ту ће се од дрвета направити оgrade тако да ће сваки научник имати свој одељак. Та-

квих одељака биће 36. У другој сали биће 90 места за остале читаоце. Осим тога одређена је једна сала за читање часописа и илустрација. Остале просторије заузеће канцеларије, књиговезница и велике собе за смештај књига. Предвиђа се да ће у Старом двору моћи да се смести више од пола милиона књига.

С обзиром на материјалне околности неће бити у могућности да се ти планови остваре у току ове године. За сада је само сигуран сутерен и смештене су оне књиге које су до сада лежале у Уметничком музеју. Дефинитивно реновирање и оспособљавање зграде за библиотеку биће могуће тек крајем лета 1947 године.

Нове књиге

В. НИКОЉСКИ и Н. ЈАКОВЉЕВ: За што људи говоре на разним језицима, предговор и редакција академика И. И. Мјешчанникова. Превод с руског у редакцији др Радомира Алексића, „Култура“, Београд — Загреб, 1946, хирилицом, 160, страна 60 — цена 6 динара.

ДР МИЛОШ МОСКОВЉЕВИЋ: Нови уџбеник руског језика, Практичне вежбе с граматичким објашњењима. Задружно издавачко предузеће, Београд, 1945, 80, страна 142.

Ј. СТАЉИН: О дијалектичком и историјском материјализму. „Култура“. Библиотека марксизма — ленинизма, Београд 1945, хирилицом, 80, страна 39, цена 6 динара.

ИВАН М. БАНИЋ: Агребра за V разред гимназије, „Прогрес“, Државно издавачко предузеће, Београд 1946, хирилицом, 80, страна 96, цена 20 динара.

СТЕПИНЕЦ И ТАРТИФ

— Моја слава, преузвишени, бледи пред ваом. Својом побожношћу прикривао сам похлепу за женим и новцем, а ви сте њом прикрили чак и златне вилеце побијених људи.

ФРАЈЕРСКИ
СИНДИКАТ

— Не можеш да добијеш карту за највеће паре — сва места дали синдикатима.

— Ништа нам друго не остаје него да и ми оснујемо свој синдикат.

Мале
КУЛТУРНЕ ВЕСТИ

РЕОРГАНИЗОВАНИ НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ III РЕЈОНА ПРИВЛАЧИ СВЕ ВЕЋИ БРОЈ ГРАЂАНА

Трећи рејон је успео да упорним радом и сарадњом свих антифашистичких организација ојача културну делатност. Реорганизовани народни универзитет показао је велику живост и напредак. Предавања која се одржавају сваког понедељка привлаче све већи број грађана. Први резултати показују да је рад правилно постављен и да је универзитет истински постао народан. У току прошлог месеца одржана су два броја усмених новина. У овом раду учествују истакнути културно-просветни радници, а Културни одбор посетио је нарочито пажњу проналажењу и подизању нових снага. Али, Културни одбор није се задржао сам на народном универзитету. У току прошлог месеца, одржано је и неколико врло успешних приредаба. Рејон је организовао течајеве страних језика, као и течај за народне игре.

Да би се помогло љацима кухињама, Културни одбор III рејона примио се патроналац кухиње у основној школи „Његове“ и одредио школи помоћ од 10.000 динара. Иако оскудних средстава, одбор се обавезао да даје сталну помоћ овој кухињи, јер зна да помаже оне који ће ускоро постати

носиоци народне културе и просвете. Вељко БИЈЕДИЋ

УСМЕНЕ НОВИНЕ ЗА НАШЕ ПИОНИРЕ СЕДМОГ РЕЈОНА

У добро загрејаној сали Дома Културе на Селској одржане су први пут у Београду усмене новине за наше пионире. По клубума стискали се безброј мале деце. И почела је прича... Другарица Стоја Марковић причала је о својем животу, своје сусрете са децом, са пионирима Совјетског Савеза, причала им о малим пионирима из вароши Твера, који ће помоћи Југословенским пионирима...

Затим је иж. Илија Бошњак, предочио деци сазнања о природи материје, о чврстом, течном и о гасовитом стању тела.

Са напредном пажњом пратила су деца трећу тачку, када је Аљоша Јосић сачувао у рукама илустрацију на великој табли Жопићеву песму, „Град букваре, коју је режисирао Олга Спиридоновић.“

Причу о Лењину, прочитао је Милица Гошић, а затим је пианисткиња Милица Стојановић изводила неколико музичких комада, које је објашњавао проф. Т. Мирић. А после приче „Московски навјаци“, деца су се веселим смехом пратила рецитацију познатог комичара Милинковића. Овај први број усмених

новина био је покушај да се нашој деци пружи позван материјал у уметничкој форми. Велику тежкоћу чини факат, да су захтеви најмањих и највећих пионира исцупљени различити а да би се могли задовољити истим сарађивањем новина. Виктор ПОПОВИЋ

БИБЛИОТЕКА II РЕЈОНА РАСПОЛАЖЕ СА 6670 КЊИГА

Одмах после ослобођења, новембра месеца 1944 године, одбор народног фронта и одбор АФЖ-а II рејона радили су свом снагом да створе библиотеку.

Пронађена је зграда (Покондирева 25) и најлепша сала одређена је за библиотеку и читаоницу. Другови из фабрике „Рогожарске“ направили су полизе за књиге, другарице из одбора АФЖ-а опрале прозоре и врата, донели ормане и очистили под. Професори, студенти и ученици одвајају и класифицирају књиге.

Културно просветни одбор Народног фронта III рејона дао је 29. Јануара о. г. свој други број Усмених новина. Михајло Петровић, новинар, прочитао је чланак „О организацији Уједињених нација“ а књижевник Бранко Ђокић своју још необјављену приредбу „Одборници и срећа“. Програм је био попуљен репортажама и рецитацијама. Усмене новине биле су врло добро посете.

Мирко СТОЈАКОВИЋ

Људи који се не виде а без којих би саобраћај био немогућ

Путници излазе на перон где их чека локомотива под паром и спремна композиција путничких вагона.

Пуне се вагони, довикују се у маси изгубљени пријатељи и сапутници, грди се железнички персонал а када се ипак некако сместило и воз пошао жагор се стишава и сви су задовољни.

Кад је реч о железничком персоналу и грађани и сељаци имају претставу најпре кондуктера, затим станичног персонала, благајника на билетарници и најзад по неког скретничара поред чије црвене заставице протурти воз.

Нико и не помишља да поред десетине ових видљивих железничких функционера постоји стотина људи који раде, стварају, омогућавају да се саобраћај нормално одвија, помажу у несрећним случајевима а за путника су ретко кад видљиви.

Далеко, ван главног перона, по радионицама, ложионицама, на отвореној прузи, испод поварене машине окупане у пари, тамо где путници никада не залазе, срећу се ови људи, гарави и умашћени а ипак весели, јер дају друштву свој удео напорима за побољшање саобраћаја, радом на обнови.

Незаинтересовани и не примећују те људе, али човек који о свима води рачуна — маршал Тито — знао је за њихов рад. Са осталим железничарима позвао их је он себи, указао им на погрешке у раду, рекао им шта цела земља од њих очекује у будућности.

гађа тешко оскудица у текстилу. Смр-зам се, јер немам шта да обучем.

У радионици се фијук ветра не чује. Равномерно зује ножевни дребанк и фрезмашина.

Никољу Покорног хвале сви из радионице. Његов поглед шета од једног до другог сабеседника и стари, седе Никоља радо би се изгубио из тог друштва. Сиди се толиких похвала.

— Не знамо зашто још није проглашен за ударника. Ради боље и више од свију нас. Познаје све машине, врши

ђењу, Петар је донео сакривени материјал и предао га надлежнима. Радионица је са тим металом отпочела рад.

Путниковић говори о избору радничких повереника.

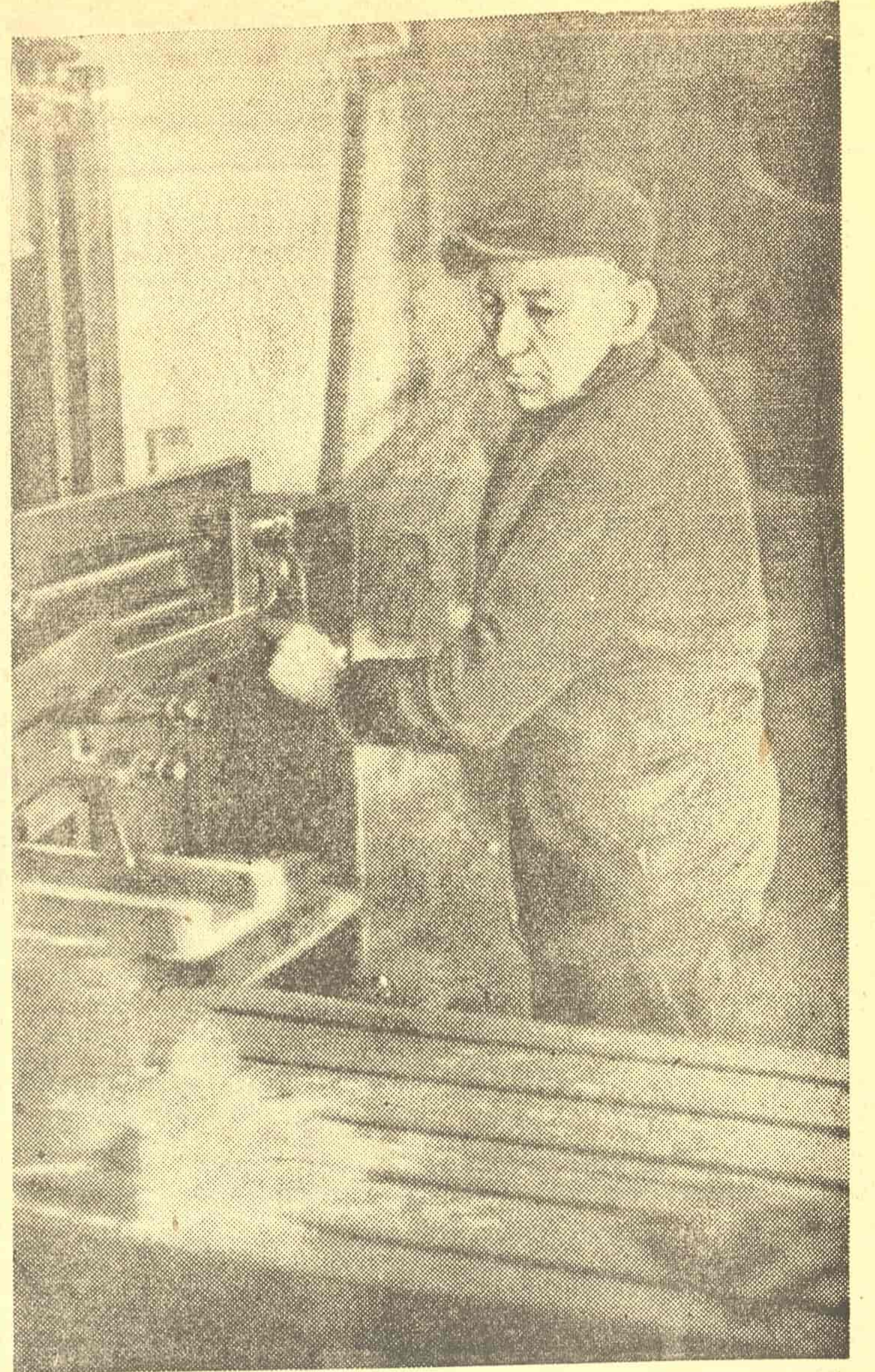
— Са новим повереником сви смо задовољни. Истакли смо једну листу и изабрали најбоље другове.

— Како излазите на крај са платама?

— Задовољни смо. Знамо да се морамо стегнути док се прилике нормализују, а то све опет зависи од нас

краја на железницама, како је он то нагласио не могу да се односе на нас у радионици. Међу железничарима се постепено чисте типови који су склонни крађи. Њих ћемо се постепено потпуно ослободити.

Осећа се оскудица у стручним радницима за поправку локомотива. Они збиља имају најтежи посао и њима је потребно дати веће плате. Било би, такође, потребно направити ревизију отпуштених квалификованих радника јер је раније, због изве-

Боривоје Ракић, инвалид овог рата (од бомбардовања Београда 1941 године) ради на својој машини као и пре рата — само са левом руком

У последња два месеца искључио на прузи Београд — Ниш честа су због невремена, за та два месеца екипа помоћних кола подигла је 135 искључених вагона, 20 локомотива и помогла у многобројним утоварима и истоварима робе.

— До скоро смо радили са примитивним ручним алатом и ишло је прилично тешко. Зато смо направили пумпу, каже Петровић. У фебруару прошле године радили смо 33 дана са ручним дизалицама на подизању једне нове локомотиве код Вољва. Сви су говорили да је посао узалудан, али ми смо ипак успели.

— Задовољни смо платама али потребно је да уложимо и ми све напоре за сузбијање шпекулације. У колико више радимо у толико ће нам бити боље. Храмом смо потпуно задовољни али нам текстил недостаје.

Дуга, црна дизалица истегла се преко шпна. Испод кућице са котлом, увек под паром, висе ледене свеће.

У малој кућици на шпнама руковалац дизалице Чех, Ваљек Јарослав и помоћник Делић Ђорђе проводе своје дане и ноћи. Ни једног тренутка не удаљују се ови из ње.

— Ту је сва моја покретна и непокретна имовина, каже насмејани Чех. Увек сам овде. Када се нареди, у свако доба дана и ноћи спремам сам за покрет. Ту спавам и једем, овде примам посету. Цео свој живот проводим у овој кућици на шпнама.

Зидови мале просторије излепљени су паролана. Ваљек живи са својим зеном. То доказује и уредно сређени комплетни Ђорђе и фронтонске шгамме на малом столу.

— Своје слободно време проводим у читању. Времена сада имам више, јер се несреће не дешавају тако често, хвала богу. Људи више воде рачуна о државној имовини, јер знају да је њихова.

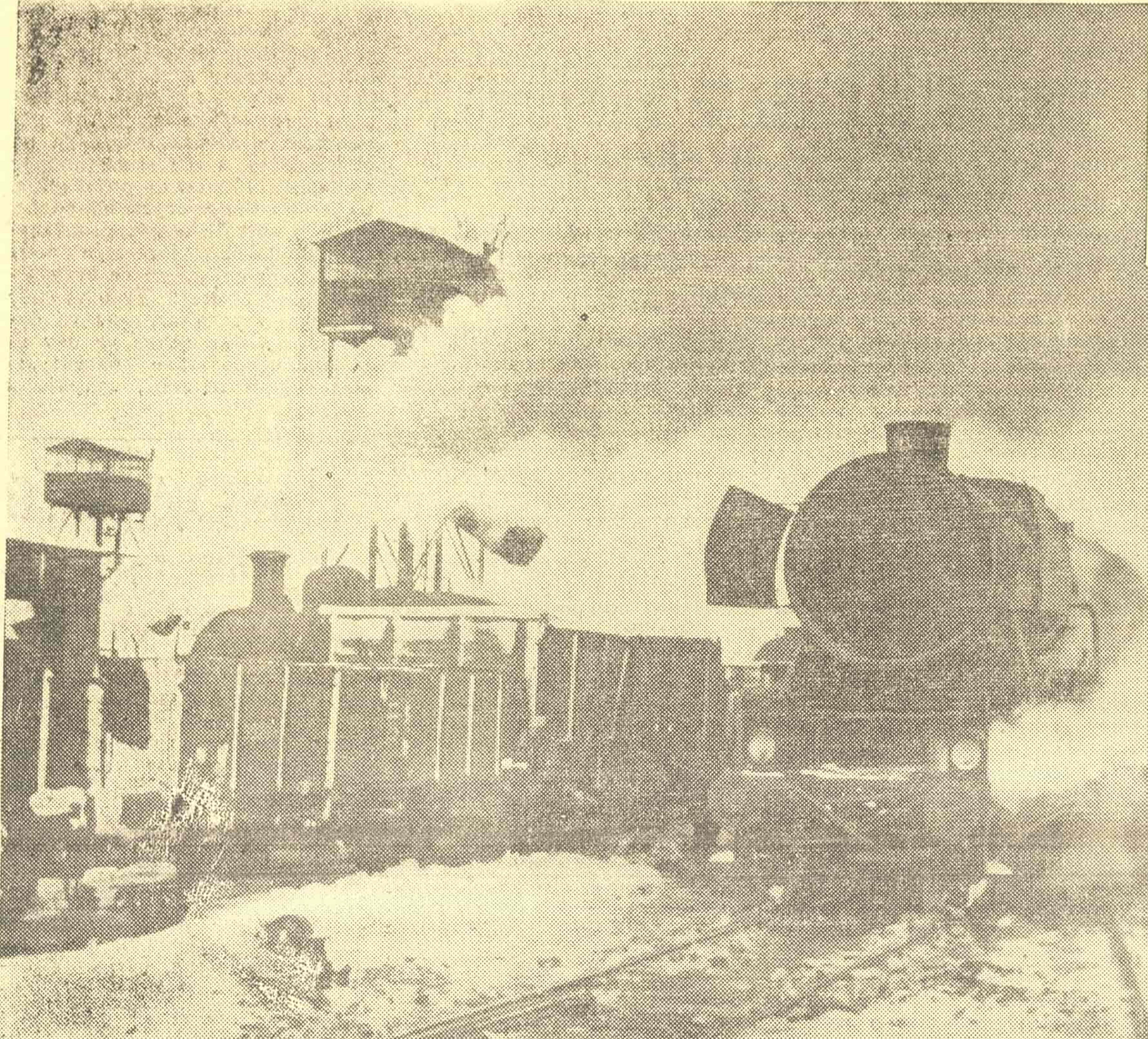
Помоћник Делић задовољан је својим мајстором.

— Добри су људи Чеси.

*

Тако раде и живе људи који данас омогућавају да саобраћај тече нормално. Сви су они задовољни што могу да дају свој удео у општим напорима на побољшању живота у нашој новој, народној Републици.

Бранислав ВУЧКОВИЋ

самих. Главно је да нисмо гладни, а остало... Биће свега постепено.

Проналазач радионице

За великим дребанком ради Коста Јовановић. Шегрт Миле Мраовић помаже му у послу. Мајстор Коста има свој мали проналазач који је убрзао за 50% сервиску израду сочивастих лежаја.

— Раније се радило руком помоћу конуса. Мојом направом успео сам да нож прави полукруг помоћу егализира и то аутоматски. Употреба апарата исплати се само код сервиске израде. За парче или два не уштеди се много, али радићу и даље, усавршавају, каже Јовановић.

— Никада раднику није било боље него ли сад, наставља он. Сада живимо као људи и наш се рад цени, завршава мајстор Коста свој разговор, прилази дребанку и указује ученику Марковићу на грешке у раду.

Новонабрани раднички повереник Белић Борислав већ обавља своју повереничку дужност. Надгледа рад, саветује се са друговима и указује на погрешке.

— Немамо добрих машина. Све је старо и чекамо да се врате репарације. За сада ипак подмирујемо све потребе железница. Алат такође недостаје. Оскудицу у материјалу смањујемо највећом уштедом. Речи Маршала против

сних омашки, било неправилности, а стручњаци су нам данас потребни више него икад.

Питање шегрта

Десетина шегрта помаже у радионици и учи занат. Повереник Белић говори о потреби издвојених радионица за шегрте, што ће бити могуће тек на пролеће.

— Већина њих станује у Шегртском дому и свега два пута недељно имају по четири сата школске обуке. То је мало.

У раду се од шегрта истиче својом вредношћу Петар Демон из Кордуна, брат палог двоструког хероја Демонје Николе. Он је задовољан радом и поступком према шегртима у радионици и Дому.

Стеван Образовић биће ускоро калфа и већ уводи у посао своје млађе другове.

Окупљени се шегрти.

— Има ли нечега чиме нисте задовољни, другови?

Углавном, сви су сложни у одговору.

— Задовољни смо!

А тада се чује преко рамена одра-слих ученика глас најмлађих шегрта.

— Мама нам доручак...

Локомотива под паром

— Теби је све мало, а где колики си, прекида га Стеван. Мени је, бога ми, доста.

— Јест! «Укрине» пакете неће да нам дају одједном, опет приговара мали.

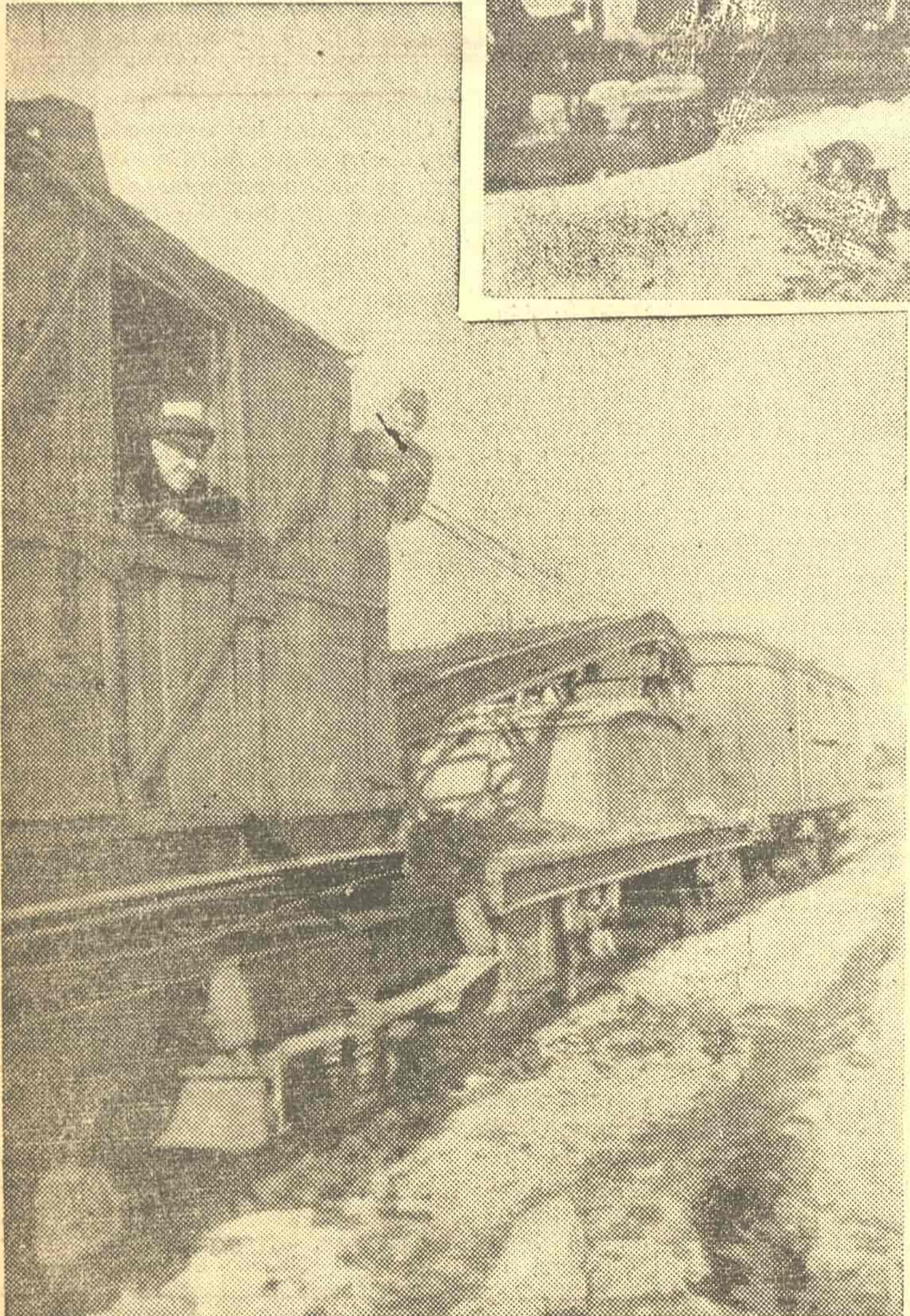
Дискусија се завршава најзад тиме што се констатује да је у Дому хладно и да је потребно осигурати огрев, јер када ученици дођу по завршеном послу, тешко је седети у хладним собама.

Помоћни воз и особље

На отвореној прузи увек спреман за покрет стоји помоћни воз и дизалица. Овде су дежурства даноноћна, јер нико не зна када ће се десити улас, искључује воза или друга нежељена несрећа. За сваки случај помоћни воз је увек спреман.

Стара санитарска кола претворена су у радионицу. Петровић Радисав и Михајловић Милутин са својим помоћницима, у дане када нису на терену, у овим вагонима припремају потребне справе и алат за помоћ у несретним случајевима.

Они су сами, од нашег материјала, по угледу на стране патенте, конструисали пумпу за хидрауличне дизалице. Две даље пумпе већ су у раду.

Парна дизалица која увек стоји у приправности

И они су још пожртвованији приступили послу.

Београдска железничка радионица

Док кошава сна у лице млазеве оштрога снега, далеко на бојном коло-ску Београдске железничке станице груписне људи истоварују шљаку. Распирен ветром пламска у гвозденим корпама угаљ. С времена на време ка ва-три притрчи по неки радник да огреје прозебле руке и опет се журно хвата за лопату настављајући рад.

Поред парнога клипа велике брзозво-зне локомотиве лежи гарав човек и про-мрзлим рукама барата око њега из кога се цеди вода.

Машин - бравар Свиларковић Димитрије свакога дана може да се нађе код ложионице испод неке локомотиве коју треба довести у ред. По вејавици, киши или ветру увек је он на својем месту. Не воли предуге разговоре и одго-вара љутито.

— Радим за нашу радничко - сељачку републику. Задовољан сам, али ме по-

најтеже поправке, гради сам фундаменте за машине — чују се са свих страна похвале његових другова.

А Покорни само одмахује руком као да би да се одбрани од толико много речи.

— Ма људи, оставите... Не преувеличавајте. Радим колико могу, јер је потребно свима нама.

Човек без руке ради

Боривоје Ракић изгубио је десну руку приликом бомбардовања Београда 6 априла 1941 године. Али он није кло-нуо. Вежбао је да ради левом руком и данас у послу не заостаје за осталим друговима. Његова фрезмашина увек је у послу.

— Никада ми радници нисмо били задовољни као данас. Сваком класно свесном другу мора бити јасно, да ради за обнову. Док траје обнова одмора нема, а после ће бити свима боље.

Ракић на сваки начин хоће да истакне свога друга Перу Путниковића који је у данима борбе био партизански курир а који је непосредно по уласку Немача сакрио већу количину метала. Онда кад је радионица трпела оскудицу по ослобо-

Обрадовић Веселин прецизно мери бандаже на свом строју

Екипа помоћног воза завршује своје дело — пумпу за сабијање воде за хидрауличну дизалицу

Најталентованији ученик Стеван Обрадовић ускоро ће постати калфа